

UNG

PÅ

VESTERBRO

FRITIDSLIV FOR UNGE I 6.-9. KLASSE PÅ VESTERBRO

UNG PÅ VESTERBRO
Fritidsliv for unge 6.-9. klasse på Vesterbro

Rapporten er udarbejdet af CUR - Center for Ungdomsstudier
For Vesterbro Lokaludvalg
Oktober 2019

Indhold

Introduktion.....	3
Teenageliv på Vesterbro fra flere vinkler	3
Datagrundlag og metode	3
1. Den frie fritid.....	8
Byens uderum	9
Klubtilbud	10
Aktiviteter	13
Skærmaktiviteter	15
Opsamling	16
2. Faste fritidsaktiviteter	18
De fleste går til noget	18
Populære aktiviteter	20
Hvorfor gå til noget?	21
Hvorfor ikke gå til noget?	23
Opsamling	25
3. Fritidsjob.....	27
Unge uden fritidsjob	28
Opsamling	29
4. Rusmidler.....	30
Cigaretter og snus	30
Alkohol	32
Hash	34
Lattergas	34
Opsamling.....	35
5. Trivsel.....	36
Den gode historie	36
Stress	37
Ensomhed	38
Kropstilfredshed	39
Opsamling	40
Konklusion	42
Litteratur	43

Introduktion

Hvordan ser det gode fritidsliv ud, når man er teenager på Vesterbro?

Der bor ca. 1250 børn og unge mellem 12 og 15 år på Vesterbro. Hvordan ser deres fritidsliv ud? Hvad laver de, når de får fri fra skole, hvem er de sammen med, og hvordan bruger de byen?

Hvis man ønsker at skabe en bydel med tilbud, der taler til udskolings elever og imødekommer deres behov, er det vigtigt at kende svarene på disse spørgsmål. Formålet med denne rapport, som er udarbejdet af Center for Ungdomsstudier for Vesterbro Lokaludvalg, er derfor at beskrive, hvordan fritidslivet ser ud for udskolings elever på Vesterbro og skrive nogle af de tanker, de gør sig om deres bydel, frem.

De indsigter, som rapporten indeholder, skal bruges som fundament og inspiration til at udvikle aktiviteter og projekter på fritidsområdet på Vesterbro.

Teenageliv på Vesterbro fra flere vinkler

I rapporten forsøger vi at beskrive de unges (fritids)liv fra forskellige vinkler. I kapitel 1 undersøger vi, hvordan de unge på Vesterbro bruger deres frie fritid, dvs. den tid, der hverken går med skole, fritidsjob eller faste fritidsaktiviteter. I kapitel 2 ser vi på, hvor udbredt fritidsjob er blandt de unge, og i kapitel 3 undersøger vi, hvor mange der fast går til en eller flere fritidsaktiviteter og ud fra hvilke motiver. Fra andre undersøgelser ved vi, at københavnere – også de unge og især de unge piger – i ringere grad end resten af befolkningen dyrker idræt i foreningsregi, og vi ved, at mange af dem, der gør, begynder at falde fra i slutningen af grundskolen (fx Østergaard og Juul 2016; Ottosen m.fl. m.fl. 2018). Det er også i løbet af udskoling, at mange unge begynder at stifte bekendtskab med alkohol og andre rusmidler. I kapitel 4 undersøger vi, hvor udbredt forskellige rusmidler er blandt de unge på Vesterbro. Endelig sætter vi i kapitel 5 fokus på de unges trivsel. Gennem de seneste år har en række studier sat fokus på en presset ungdomsgeneration, der kæmper med bl.a. stress, ensomhed og angst (fx Ottosen m.fl., 2018; Østergaard og Juul, 2016). I rapportens sidste kapitel ser vi på, hvordan det står til blandt de unge på Vesterbro.

Datagrundlag og metode

Rapporten bygger først og fremmest på spørgeskemadata suppleret med kvalitative interviewdata og sammenholdt med andre undersøgelser og andet data vedrørende unges fritidsliv og -vaner. Kvantitative og kvalitative data er indsamlet i august og september 2019.

Desktop research

Der findes mange undersøgelser, der på forskellig vis tager temperaturen på børn og unge i Danmark, og som løbende bidrager til at kvalificere analyserne i denne rapport og sætte dem ind i en større sammenhæng.

I kapitel 1 om den frie tid trækker vi primært på en undersøgelse fra Center for Ungdomsforskning, CEFU, om unges fællesskaber (Bruselius-Jensen og Sørensen 2017) og en undersøgelse fra Dan-

marks Evalueringsinstitut, EVA, om unges brug af klubtilbud (Danmarks Evalueringsinstitut 2018) (EVA 2018).

I kapitel 2 om faste fritidsaktiviteter tæller de primære undersøgelser, vi inddrager, en tidligere undersøgelse fra Center for Ungdomsstudier, der undersøger en række forhold ved unge i 7.-9. klasses (fritids)liv, herunder deres tilknytning til det organiserede fritidsliv (Østergaard og Juul, 2016). Undersøgelsen fra 2016 inkluderer ikke unge fra 6. klassesettrin, hvorfor den ikke er direkte sammenlignelig med denne. Desuden trækker vi på tal fra Københavnerbarometeret (2013), der opgør, hvor mange børn og unge i København fra 4.-9. klasse, der går til fritidsaktiviteter fordelt på bydele. De seneste tal er fra 2013 og undersøgelsesgruppen er bredere end vores, så sammenligninger sker med forbehold. Endelig inddrager vi en rapport fra VIVE, der giver et bredt indblik i børn og unges liv og trivsel i 2018. (Ottosen m.fl., 2018). De børn og unge VIVE har spurgt er 7, 11, 15 og 19 år. Sammenligninger er således ikke én-til-én.

I kapitel 3 om fritidsjob trækker vi primært på tal fra Danmarks Statistik (2018), der viser udviklingen i udbredelsen af fritidsjob forskellige steder i landet. Derudover inddrager vi enkelte pointer fra to rapporter fra henholdsvis Rambøll (2009) og Foreningen Nydansker (Poulsen og Overgaard 2013) om betydningen af fritidsjob.

Kapitel 4 om rusmidler inddrager primært føromtalt udgivelse fra VIVE (Ottosen m.fl. 2018), men tager forbehold for, at den gruppe, de har spurgt, aldersmæssigt ikke helt svarer til aldersgruppen i denne undersøgelse. Desuden inddrager vi tal fra sundhedsstyrelsen (2017).

I 5. og sidste analysekapitel om trivsel trækker vi primært på føromtalt udgivelse fra Center for Ungdomsstudier, hvor elever i 7.-9. klasse er blevet stillet en række af de samme trivselsspørgsmål, som vi stiller i denne undersøgelse (Østergaard og Juul 2016). Derudover har vi ladet os inspirere af de metodiske overvejelser i Lasgaard og Friis (2015) i forhold til at spørge til ensomhed.

Spørgeskemaundersøgelse

Vi har foretaget en spørgeskemaundersøgelse blandt elever i 6.-9. klasse, der bor og går i skole på Vesterbro. Spørgeskemaundersøgelsen har dels haft til formål at afdække, hvordan de unge bruger deres fritid, dels at give et indblik i, hvordan de har det.

Spørgsmålene i spørgeskemaet kan inddeles efter samme overskrifter, som rapportens kapitler:

- Den frie fritid
- Faste fritidsaktiviteter
- Fritidsjob
- Rusmidler
- Trivsel

Undersøgelsen er foretaget på de fire folkeskoler på Vesterbro: Gasværksvejens Skole, Oehlenschlägersgades Skole, Tove Ditlevsens Skole og Vesterbro Ny Skole, samt på to friskoler: Børne U.N.I og Mariendal Friskole.

En medarbejder fra CUR har været på besøg på de seks skoler og uddelt spørgeskemaet, som eleverne har besvaret elektronisk. Med undtagelse af 7. årgang på en af de fire folkeskoler, en enkelt 6.

klasse og en enkelt 9. klasse, har alle 6.-9. klasser på de seks skoler haft mulighed for at besvare spørgeskemaet.

I alt har det resulteret i 823 færdiggjorte besvarelser. Af disse er 132 fra elever, der ikke har adresse på Vesterbro. De 132 elever har afsluttet spørgeskemaet allerede efter første spørgsmål, der netop havde til formål at sortere elever uden adresse på Vesterbro fra. Det vil sige, at vi har færdiggjorte besvarelser fra 691 elever, der går i skole og har adresse på Vesterbro.

Regner vi med, at man er 12 år i 6. klasse, 13 år i 7. klasse, 14 år i 8. klasse og 15 år i 9. klasse har vi i 2019 ifølge befolkningsprognosen en samlet population på 1250 (Københavns Kommune, 2018a). Med 691 besvarelser og en population på 1250 unge betyder det, at vi har besvarelser fra 55,3 pct. af den samlede population. I tabel 1 fremgår aldersfordelingen i populationen og i stikprøven.

Alder	I populationen		I stikprøven	
	Antal	Procent	Antal	Procent
12	337	27,0	231	33,4
13	296	24,0	130	18,8
14	299	24,0	173	25
15	318	25,0	157	22,7
Total	1250	100	691	100

Tabel 1: Befolkningstal på Vesterbro ifølge befolkningsprognosen fordelt på alder

Af tabellen fremgår det, at andelen af unge i de fire alderskategorier varierer fra population til stikprøve. Det gælder særligt for alderskategorierne 12 og 13 år. Når vi måler for repræsentativitet, viser det sig da også, at stikprøven ikke er repræsentativ for de 12- og 13-årige. De 12-årige er overrepræsenterede, mens de 13-årige er underrepræsenterede. Dette kan have betydning for de resultater, der præsenteres i rapporten, og det vil også blive kommenteret undervejs. Det er dog ikke usandsynligt, at udfaldet af testen for repræsentativitet havde været anderledes, hvis vi havde anvendt den faktiske aldersfordeling. I tabellen ovenfor har vi sat lighedstegn mellem antallet af 6. klasser og 12-årige, antallet af 7. klasser og 13-årige osv. Det har vi gjort, fordi vi ikke kender den faktiske aldersfordeling. Man kan imidlertid sagtens gå i 6. klasse som 13-årig og 7. klasse som 12-årig, og derfor er resultatet af repræsentativitetstesten formentlig ikke helt nøjagtigt. I og med at stikprøven udgør over halvdelen af den samlede population på Vesterbro, vil vi dog argumentere for, at dens resultater – på trods af manglende repræsentativitet på enkelte parametre – giver et godt indblik i de unges liv.

Foruden aldersfordelingen har vi spurgt ind til de unges køn. Her har vi udover 'dreng'- og 'pige'-kategorier givet mulighed for at krydse af i en 'andet'-kategori. Blandt de unge respondenter er 341 – svarende til 49,3 pct. – piger, 344 – svarende til 49,8 pct. – er drenge, og 6 – svarende til 0,9 pct. – har svaret andet. Da det er svært at lave præcise målinger på en kategori med kun 6 respondenter, har vi sorteret elever i 'andet-kategorien' fra dem fra, når vi har lavet fordelinger på køn.

Udover alders- og kønsfordelingen har vi kigget på, hvilken skole de unge går i. Det fremgår af tabel 2.

Hvilken skole går du på?	Antal	Procent
Vesterbro Ny Skole	166	24,0
Gasværksvejens skole	138	20,0
Tove Ditlevsens Skole	160	23,2
Oehlenschlägersgade Skole	131	19,0
Børne U.N.I	68	9,8
Mariendal Friskole	28	4,1
Total	691	100

Tabel 2: Respondenter fordelt på skoler

Vi har ligeledes spurgt ind til enkelte forhold omkring de unges familiebaggrund. Vi har spurgt ind til, hvilken familiekonstellation de vokser op i og til forældrenes etnicitet og foreningsbaggrund, da vi fra tidligere undersøgelser ved, at disse forhold ofte har betydning for børn og unges fritidsvaner og foreningstilknytning. Spørgsmål og svar fremgår af tabellerne 3-5 nedenfor.

Hvilke voksne bor du sammen med?	Antal	Procent
Begge mine forældre	414	59,9
Den ene af mine forældre	58	8,4
Mine forældre på skift	195	28,2
Den ene af mine forældre og dennes partner	19	2,7
Andre	5	0,7
Total	691	100

Tabel 3: Respondenter fordelt på, hvilke voksne de bor sammen med

Er dine forældre født i Danmark?	Antal	Procent
Ja, begge to	467	67,6
Ja, den ene	160	23,2
Nej, ingen af dem	64	9,3
Total	691	100,0

Tabel 4: Respondenter fordelt på, hvor forældrene er født

Dyrker en af eller begge dine forældre idræt i en forening?	Antal	Procent
Ja	188	27,2
Nej	316	45,7
De har gjort, men gør ikke længere	187	27,1
Total	691	100,0

Tabel 5: Respondenter fordelt på, forældrenes tilknytning til foreningslivet

I rapporten præsenteres en række af resultaterne fra spørgeskemaet som kryds mellem to spørgsmål. Vi kigger for eksempel på, om der er forskel på, hvor mange drenge og piger, der går til faste fritidsaktiviteter. Når vi fx vurderer, om forskellen på hvor mange drenge og piger, der går til fodbold, kan siges at være statistisk signifikant, gør vi det ved et signifikansniveau på 5 pct. ($P \leq 0,05$). Signifikansniveauet betegner en statistisk grænse for sandsynligheden for, at den forskel, vi identificerer, er fremkommet ved en tilfældighed. Et signifikansniveau på 5 pct. betyder, at vi accepterer sammenhænge, hvor der er op til 5 pct. sandsynlighed for, at de er et resultat af tilfældigheder (Malchow-Møller og Würtz 2011). Ved de tabeller, hvor vi krydser variabler, har vi markeret tabellerne med én, to eller tre stjerner. Én stjerne (*) indikerer et signifikansniveau på 0,05, to stjerner (**) indikerer et signifikansniveau på 0,01 (1 pct.), mens tre stjerner (***) indikerer et signifikansniveau på 0,001 (0,1 pct.).

Interview

Vi har suppleret spørgeskemaundersøgelsen med enkelte interview, hvor vi har forsøgt at få de unge til at sætte ord på, hvor de er, hvad de laver, hvordan de synes det gode fritidsliv ser ud, og hvad de tænker, man kan få ud af at gå i klub, komme i en forening eller have et fritidsjob. Vi har også spurgt til, hvordan de ser på Vesterbro, hvad de synes kendetegner bydelen, og hvordan den kunne blive bedre at vokse op i. Interviewene var semistrukturerede og tog udgangspunkt i temaerne for spørgeskemaet, men gav også eleverne frihed til at fortælle om emner, vi ikke på forhånd havde defineret.

Vi har foretaget fire interviews med i alt 16 unge. Vi har interviewet både piger og drenge fra de fire klassetrin og fra både fri- og folkeskoler. Vi har ligeledes både interviewet elever med etnisk dansk og ikke-etnisk dansk baggrund. For at sikre elevernes anonymitet er navnene i nærværende rapport anonymiseret, så de ikke afspejler de pågældende elevs etniske baggrund.

1. Den frie fritid

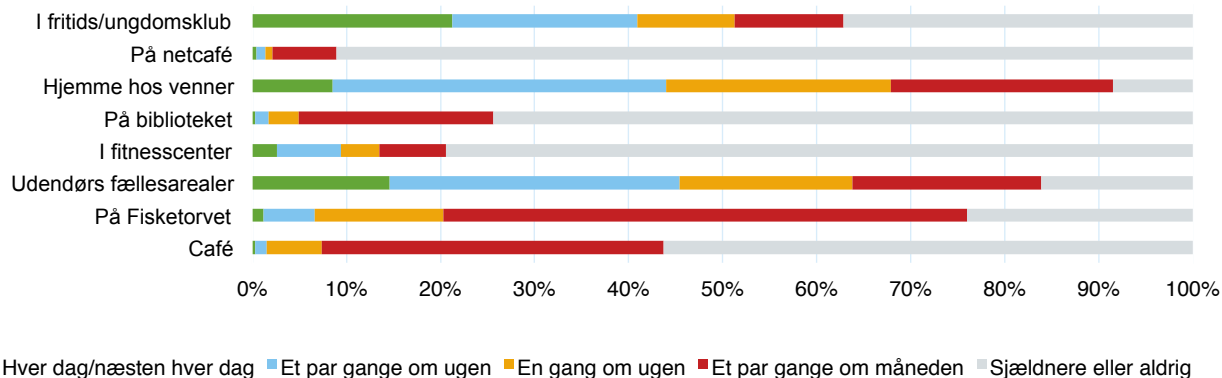
Børn og unges fritidsliv udspiller sig på en række arenaer omkring forskellige aktiviteter. Noget er skemalagt og på forhånd organiseret, det kunne være håndboldtræning hver tirsdag og torsdag eller kor om mandagen. Her sætter en træner eller en korleder rammen og forventer, at man dukker op. Andet er fast men selvorganiseret. Det kan være, man har øvedag med sit band i klubben hver onsdag eller altid mødes til basket på de Røde Baner om torsdagen. Andet igen opstår spontant. Nogen tager ned i klubben, og så tager man med. Man tager i Tivoli og går rundt med sine venner, eller man mødes til en øl i Søndermarken eller på Otto Krabbes Plads. Både de 'faste selvorganiserede' og de spontane aktiviteter er aktiviteter, de unge selv sætter i gang, og det er den slags aktiviteter, vi skal se på i dette afsnit. For hvordan bruger de unge den fritid, der er lig med fritid? Hvor er de, og hvad laver de, når de ikke er i skole, til håndbold eller guitar, og hvorfor prioriterer de, som de gør?

Vesterbro som primær ramme

Vesterbrounge er rigtig meget på Vesterbro. 79,6 pct. af de unge i denne undersøgelse angiver, at de bruger det meste af deres fritid på Vesterbro, 15,9 pct. siger, at de bruger ca. halvdelen af deres fritid på Vesterbro, og kun 4,5 pct. angiver, at de bruger mindre end halvdelen af deres fritid i bydelen. En pige, der går i 8. klasse, har dette bud på, hvorfor så mange bruger så meget tid på Vesterbro.

Jeg synes ikke rigtig, der er nogen grund til at komme uden for Vesterbro, man har jo næsten alt herinde. Der er mange flere mennesker her.

Andre fortæller, at det, der gør Vesterbro til et godt sted er, at der er roligt, der er sjældent ballade, og så er det der, vennerne er. Spørger vi mere specifikt til, hvor de unge opholder sig, ser vi, at de steder, flest unge kommer ugentligt, er udendørs fællesarealer, hjemme hos venner og fritids- og ungdomsklubber. 45,5 pct. oplyser fx, at de et par gange om ugen kommer på udendørs fællesarealer, 44 pct. at de et par gange ugen eller oftere er hjemme hos venner, og 41 pct. at de minimum et par gange om ugen er i fritids-/ungdomsklub (figur 1).

Figur 1: Hvor ofte er du følgende steder i din fritid?

Både de udendørs fællesarealer samt fritids- og ungdomsklubberne går igen, når vi ser på, hvad de unge har svaret, når vi i spørgeskemaet har bedt dem frit skrive de tre steder, de oftest hænger ud med deres venner.

I prioriteret rækkefølge er de 10 steder flest nævner:

- 1) Vesterbro Ungdomsgård
- 2) Fisketorvet
- 3) Hjemme hos venner
- 4) Skydebanehaven
- 5) Carlsbergbyen/-området
- 6) Enghave Plads/skatebane
- 7) Strøget
- 8) Søndermarken
- 9) De Røde Baner
- 10) Istedgade

Byens uderum

Skydebanehaven, området omkring Carlsberg, Enghaveparken, Søndermarken, De Røde Baner og Istedgade er de områder, flest skriver på som steder, de ofte er sammen med deres venner. I interviewene har vi talt med de unge om, hvordan de bruger byen og forsøgt at få dem til at sætte ord på, hvad der kendetegner Vesterbro.

Mange af de steder, der fremgår af listen overfor, går igen i interviewene. Nogle drenge, der går i 9. klasse, nævner fx Søndermarken og Otto Krabbes Plads som nogle af de steder, de godt kan lide at være. Adspurgt, hvad der gør disse steder til steder, man har lyst til at opholde sig, svarer de:

Karl: Der er bænke, og så er der ikke folk, som brokker sig

Yousef: Der er plads til en helvedes masse mennesker

Interviewer: Der er ikke nogen, der brokker sig?

Karl: Det er fordi en gang i mellem, hvis man sidder og nyder en øl, så kommer folk lige pludselig og er sådan, 'skru ned for musikken', min lille Thomas på 4 han skal sove nu'.

Yousef: Men ikke i Søndermarken. Det er derfor, det er fedt

Mikkel: Otto Krabbes plads, den er fyldt med sådan nogle nu. Hvis du kommer til at vælte en øl, så kommer de løbende: 'I skal ikke smadre flasker her'

Yousef: 'Min hund skal gå her'.

Nogle steder er altså ifølge drengene mere oplagte end andre som ramme om et begyndende ungdomsliv, for det er ikke alle steder, de føler sig lige velkomne. Selvom København er en 'ung by' med mange studerende, er der, relativt få teenagere (Danmarks Statistik, 2019). Det er derfor sandsynligt, at byen i mindre grad er indrettet til dem. En anden gruppe unge, der går i 6. og 7. klasse, er inde på noget lignende:

Fatima: Der er ikke så mange områder på Vesterbro, hvor man kan være. Når jeg tænker Vesterbro, så tænker jeg mest Istedgade og nogle af de andre gader - Vesterbrogade.

Så der er mest butikker og natklubber. Så jeg tror ikke, jeg har lagt mærke til så mange pladser, hvor man kan være.

Freja: Der er jo nogle få, de der røde baner. Men der mangler nogle mere tilgængelige aktiviteter. Hvor at det ikke er ét sted, men hvor det er placeret rundt omkring. Specielt når man er ude og rejse, så er der mange pladser med små butikker, der er til at betale.

Fatima: Her er det mest bare cafeer og natklubber. Sådan rigtig business. Og gader. Der mangler lidt noget for os.

Mathilde: Sådan et sted, hvor man kan tage hen og hænge ud, som også er for vores alder.

Det er tilsyneladende vigtigt for de unge, at der er steder i byen, som henvender sig til dem – til deres aldersgruppe og ikke kun til de, der er ældre og har penge til cafeer og specialbutikker.

Vores data viser desuden, at der er forskel på, hvem der bruger de udendørs arealer. 45,4 pct. af de unge har markeret, at de kommer på forskellige pladser i byen mindst et par gange om ugen, men vi kan se, at det primært er drengene, der kommer her. 55,8 pct. af drengene angiver, at de bruger byens fællesarealer et par gange om ugen eller oftere, mod kun 34,3 pct. af pigerne. Det kan hænge sammen med, at drengene bruger betydeligt mere tid på selvorganiserede idræts- og motionsaktiviteter, der formentlig ofte foregår på bydelens offentlige boldbaner, end pigerne gør. 39 pct. af drengene svarer, at de dyrker motion uden for en forening et par gange om ugen eller oftere, mens det samme kun gør sig gældende for 20,2 pct. af pigerne.

Klubtilbud

Et af de steder, som flere unge beskriver som deres eget, er fritids- og ungdomsklubberne. 62,9 pct. af de unge kommer i en fritids-/ungdomsklub et par gange om måneden eller mere, og 41 pct. et par gange om ugen eller oftere.

De, der kommer dér, fortæller om klubberne, at det er steder, hvor man mødes og er sammen med sine venner. To elever fra 6. klasse fortæller om, hvad de laver i klubben på følgende måde:

Nikolai: Man er sammen med sine venner i stedet for at gå hjem og spille videospil, selvom det også er meget fedt. Men at gå på klub fordi ens venner er i samme rum, snakke og have det sjovt sammen, det er noget andet end over internettet. Det er virkelig hyggeligt.

Sofie: Vi har sådan en kælder på Klub Eskild, hvor der er to rum, hvor vi bare sidder og hygger, og laver noget sjovt.

Nikolai: Vi er sådan en stor gruppe af piger og drenge, som går sammen på klubben og hygger.

Interviewer: Bruger i nogle af de aktiviteter, de har derovre på klubben?

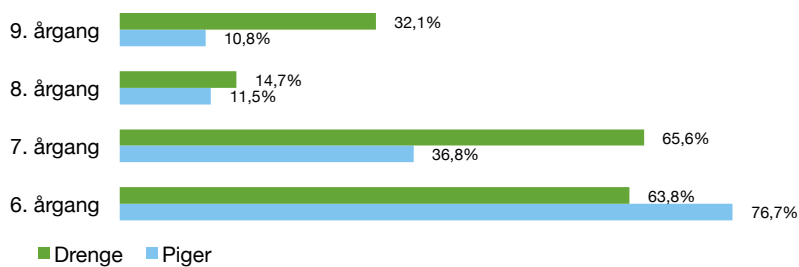
Nikolai: Nej, vi går kun ned i kælderen og hænger ud.

De to forklarer, hvordan klubben byder på gode rammer at være sammen i, og det er tilsyneladende det, det handler om; at have et sted at hygge sig med sine venner. Noget lignende fortæller en gruppe drenge i 9. klasse. De nævner Vesterbro Ungdomsgård, som noget af det bedste ved Vesterbro, og som det fremgår af interviewuddraget herunder, skyldes det, at klubben fungerer som mødested for vennegruppen. De forklarer dog også, at klubmedarbejderne er vigtige:

- Interviewer: Mange af jer nævnte det her sted [Vesterbro Ungdomsgård], som noget der var godt ved Vesterbro?
- Yousef: Ja, det er megafedt.
- Interviewer: Hvad er det, der er godt ved det? Hvad laver I hernede?
- Yousef: Vi mødes egentlig bare. Og så kan vi sådan løbe lidt rundt i salen, skubbe lidt til hinanden, spille computer, hvis man gider, backgammon, brætspil, købe en sodavand, sidde og diskutere med X [en af pædagogerne]
- Mikkel: Det er fedt
- Yousef: Om kønsroller og sådan noget. Hun [føromtalte pædagog] ved seriøst alt, det er helt vildt. Men det er sådan virkelig meget federe end bare at sidde derhjemme, lad mig sige det sådan. Især for mig.
- Mikkel: Eller end at sidde på en bænk og fryse.
- Karl: Der er plads til, at man kan være sig selv.
- ...
- Interviewer: Nu nævner I X [pædagog]. Hvilken rolle spiller pædagogerne hernede?
- Tobias: En god storebror.
- Mikkel: De er vores venner.
- Yousef: De er skidesjove alle sammen.
- Tobias: Lidt som venner, der også lidt siger til en, hvad man må, og hvad man ikke må.
- Mikkel: Men de er ikke ligesom vagter andre steder.
- Karl: Heller ikke ligesom skolelærere.
- Noah: Det er ikke sådan noget med disciplin. De siger bare tingene, og så sker det.
- Interviewer: Så det er ikke sådan, at det her sted ville være endnu federe, hvis der ikke var nogle pædagoger?
- Flere i kor: Nej.
- Karl: Overhovedet ikke.
- Yousef: Det ville være meget mindre fedt.
- Karl: Jeg tror også, der ville være meget mere ballade.
- Oscar: Det ville ikke rigtig findes mere.

Når de unge efterlyser steder, hvor de kan være, og hvor de kan få lov at være og opføre sig som unge, betyder det altså ikke – i hvert fald ikke for alle – at der ikke må være voksne. Pædagogerne i klubben er ifølge drengene i Vesterbro Ungdomsgård en afgørende del af stedet. De er samtalepartnere og en slags venner, der samtidig sætter grænser. De rammer, pædagogerne sætter, muliggør, at de unge kan mødes et sted, hvor de kan være sig selv sammen med deres jævnaldrende uden ballade.

Det er imidlertid ikke alle unge, der kommer i klubberne. Ikke så overraskende går en større del af eleverne på 6. og 7. årgang i klub, end tilfældet er for elever på 8. og 9. årgang. Blandt drengene sker frafaldet mellem 7. og 8. klasse, mens det for pigerne sker allerede mellem 6. og 7. klasse. Den lave andel af piger i klubtilbuddene afspejler til dels fordelingen på landsplan. Her viser en rapport fra Danmarks Evalueringsinstitut, at piger i udskolingsalderen har 9 pct. mindre sandsynlighed for at være indskrevet i klubtilbud sammenlignet med drenge (EVA 2018). Fordelingen på Vesterbro fremgår af figur 2.

Figur 2: Hvor ofte går du i fritids-/ungdomsklub? Svar: Et par gange om ugen eller oftere.

Tabellen viser, at pigerne tidligere dropper klubtilbuddene end drengene. Et par drenge fra 9. klasse, der stadig kommer i klub, fortæller om nogle piger fra deres klasse, som de plejede at gå i klub med, men som ikke længere kommer:

Yousef: Mig og Mikkel har to veninder, som plejede at komme her rigtig meget. Vi er rigtig gode venner med dem, men så gad de fandeme bare ikke mere nu.

Mikkel: Nu er de lige pludselig blevet trætte af det. De er blevet for seje til det

Yousef: Det er åbenbart kedeligt. Så vil de hellere sidde derhjemme og se Netflix. Og så siger de, at de skal træne, og så sidder de der og ser Netflix til klokken syv, træner en halv time, og så siger de, at det er blevet for sent. Så siger de, at de har engelskopgave for, men vi har jo ikke engang lektier for.

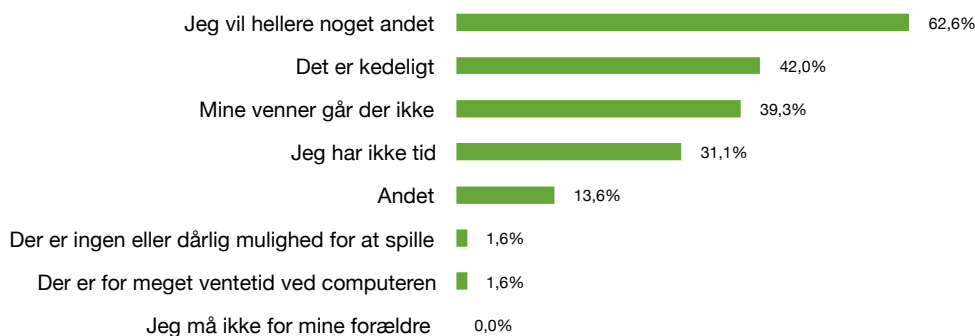
Interviewer: Er der generelt flere drenge end piger?

Mikkel: I gamle dage var der ikke, men nu er der måske lidt mere. Jeg tror stadig, drengene synes, det er ret sjovt, men pigerne de er ved at *fade* lidt ud af den.

Pigerne er ifølge de to drenge blevet for seje og vil hellere træne og se Netflix end at gå i klub. Selvom de to drenges billede af, hvad pigerne laver, måske nok er fortegnet, ser der alligevel ud til at være noget om, at pigerne i højere grad foretrækker at være sammen hjemme hos hinanden, end drengene. 55,7 pct. af pigerne svarer, at de er sammen hjemme hos hinanden et par gange om ugen eller oftere, mens det kun gælder for 32,2 pct. af drengene.

Det hører ungdomsperioden til at afsøge nye måder at være sammen på (Bruselius-Jensen og Sørensens m.fl. 2015), og fravalget af klubben kan derfor ses som et naturligt skridt i unges udvikling. Når pigerne foretager fravalget før drengene, kunne det tyde på, at behovet for at opsøge nye fællesskaber opstår tidligere for pigerne end for drengene. Det betyder også, at hvis klubberne ønsker at holde på pigerne, skal de være opmærksomme på, hvordan de kan imødekomme det ønske.

I figur 3 fremgår de unges svar på spørgsmålet om, hvorfor de vælger klubben fra. Figuren viser, at klubben oftest bliver valgt fra, når noget andet bliver mere spændende, når de unge oplever klubben som kedelig, når vennerne holder op eller tiden bliver for knap. Det gælder i lige høj grad for drenge og piger uafhængig af, hvilken årgang de er på.

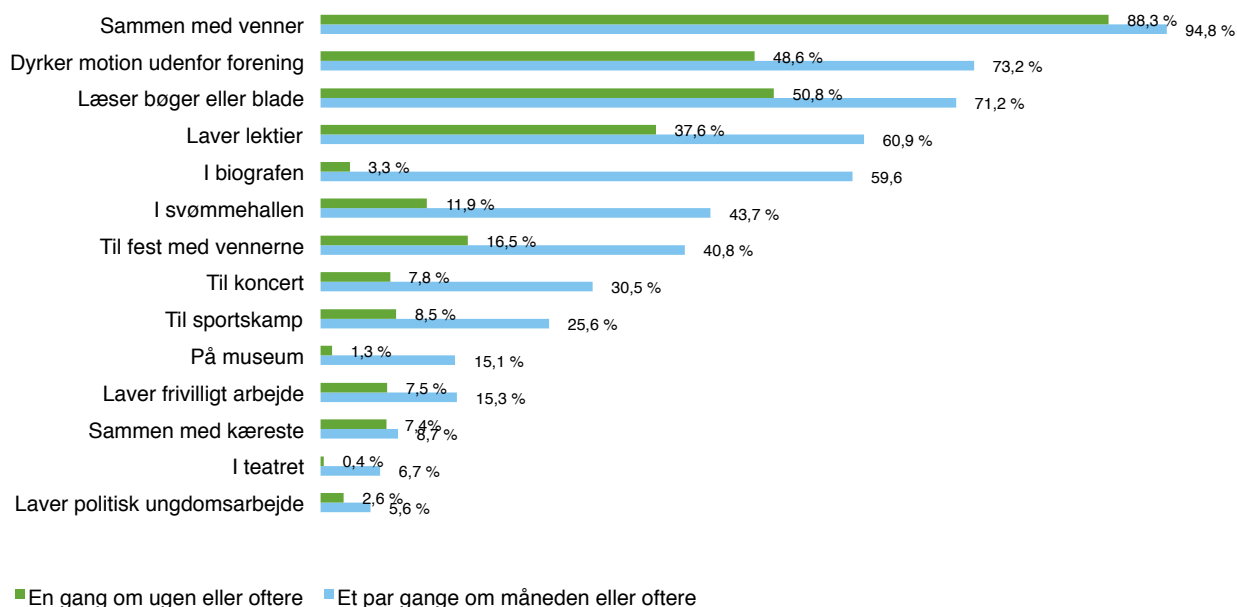

Figur 3: hvorfor går du sjældent eller aldrig i klub?

I fritekstfeltet, hvor man har kunne skrive andre årsager, handler en del af kommentarerne om, at andre fritidsaktiviteter fylder, og at der derfor ikke er tid til klub. Én skriver fx ”Jeg går til en fritidsaktivitet, som indebærer, at jeg ikke har tid til klub” og en anden, ”Jeg har mange venner online, som jeg ikke får tid til at spille med, hvis jeg går til klubben”. Én antyder, at det ville være for sent at starte, ”Det ville være mærkeligt at starte nu”, en anden, at det ikke længere er spændende: ”Det er det samme, man kan, så det bliver ret kedeligt i længden”.

Aktiviteter

Ud over at spørge til, hvilke steder de unge kommer i deres frie tid, har vi også spurgt til, hvad den frie tid går med. Tabel 4 herunder viser, hvad de unge på Vesterbro laver et par gange om måneden eller oftere (blå) og en gang om ugen eller oftere (grøn).

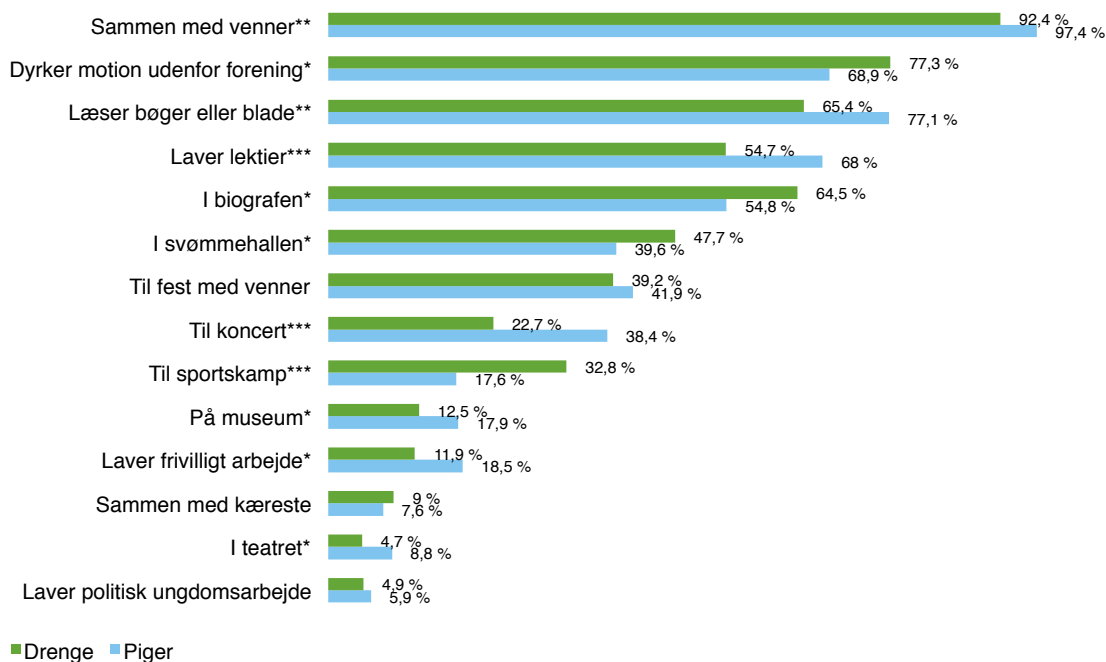

Figur 3: Hvilke aktiviteter laver du en gang om ugen eller oftere/et par gange om måneden eller oftere?

Som det fremgår af figuren, er de mest aktiviteter, som flest laver ugentlig at være sammen med venner fysisk, dyrke motion uden for foreningslivet og læse bøger eller blade. Ikke overraskende er det kun få, der går til koncert, til sportskamp, i svømmehallen, i biografen, på museum og i teateret hver uge, mens disse aktiviteterne er mere udbredte, når der spørges til, hvad de unge laver et par gange om måneden eller oftere. Det gælder særligt for biografen, som, mange unge besøger en eller

et par gange om måneden, mens kun få gør det ugentligt. 3,3 pct. går således i biografen ugentligt, mens knap 60 pct. gør det mindst en gang om måneden. Selvom tabellen viser, at rigtig mange unge er sammen med deres venner min. en gang om ugen, ser vi også, at en lille del de unge kun sjældent er sammen med deres venner. 5,2 pct. oplyser således, at de er fysisk sammen med venner sjældnere end et par gange om måneden.

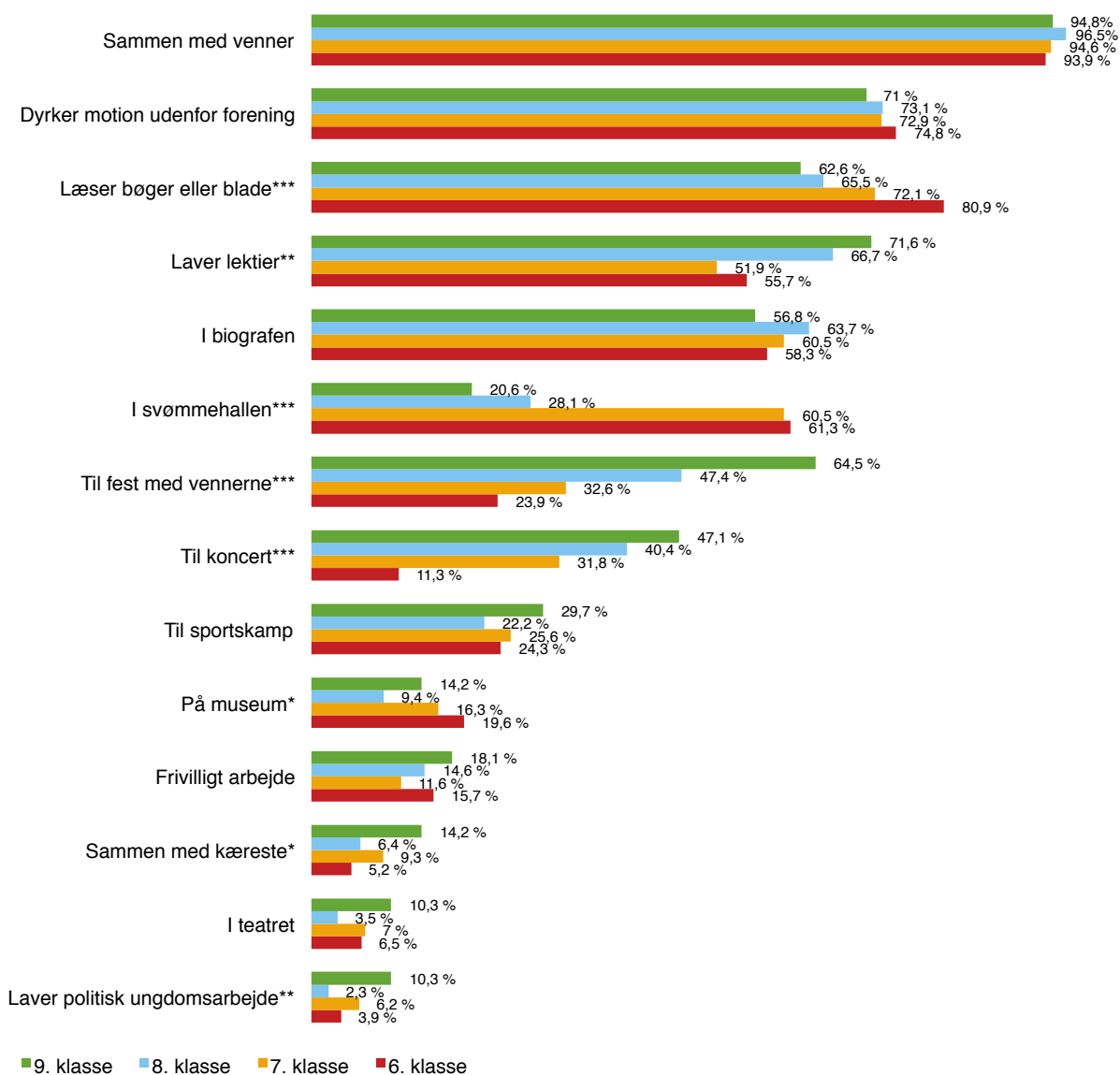
De to sidste tabeller 5 og 6 i dette kapitel viser, hvilke aktiviteter, der er mest populære blandt hhv. drenge og piger, og hvilke aktiviteter, der er mest populære på de forskellige klassetrin. I begge tabeller er svarene opgjort i, hvilke aktiviteter de laver et par gange om måneden eller oftere.

Figur 5: Hvilke aktiviteter laver du et par gange om måneden eller oftere? Fordelt på køn.

Figuren viser, at der er signifikante forskelle mellem, hvad drenge og piger laver. Piger er mere sammen med venner, læser flere bøger eller blade, laver flere lektier, går mere til koncert og på museum, laver mere frivilligt ungdomsarbejde og går mere i teatret. Omvendt dyrker drenge i højere grad motion uden for foreningslivet, og de går mere i biografen, svømmehallen og til sportskampe end pigerne.

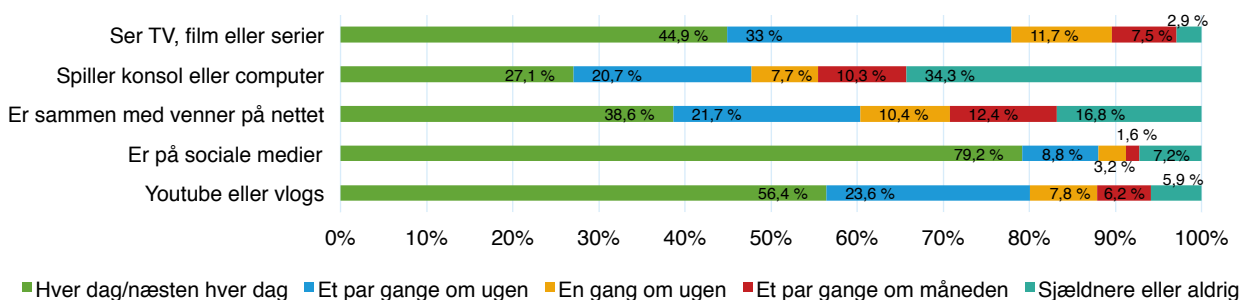
Figur 6 på næste side viser, at man i 6. klasse læser flere bøger og blade end i de øvrige klasser, at man laver flere lektier i 8. og 9. klasse end de to øvrige klassetrin, at de fleste stopper med at gå i svømmehallen i 8. klasse, at man går mere til fest og koncert, desto højere klassetrin man går på, at man går mest på museum i 6. og 7. klasse, og at man mest er sammen med kæresten i 9. klasse.

Figur 6: Hvilke aktiviteter laver du et par gange om måneden eller oftere? Fordelt på klassetrin.

Skærmaktiviteter

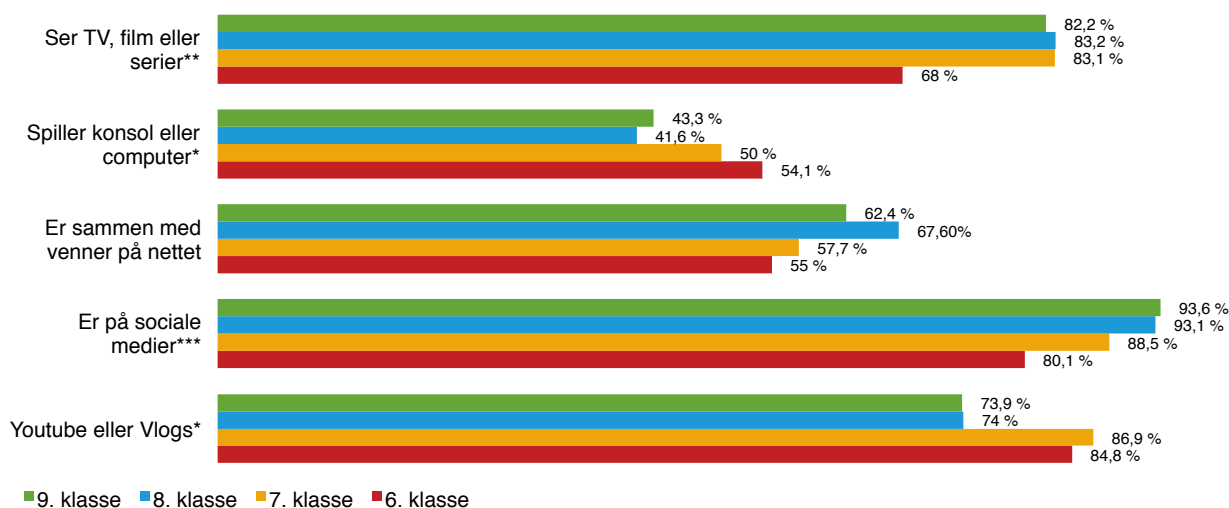
Der er stor opmærksomhed om børn og unges digitale vaner. Ifølge en rapport fra WHO er danske børn blandt dem, der bruger mest tid foran en skærm (Jensen, 2016). Ser vi på gruppen af unge på Vesterbro som helhed, viser det sig, at særligt sociale medier fylder i de unges liv. Knapt 79,2 pct. oplyser, at de dagligt er på sociale medier, og 88 pct. er det mindst et par gange om ugen (figur 7).

Figur 7. Hvilke af følgende skærmaktiviteter laver du i din fritid?

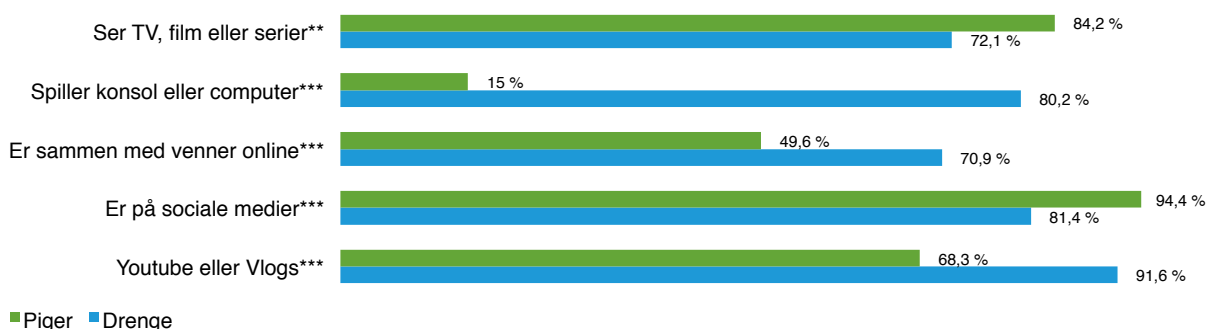

Vi ser imidlertid også, at de unges skærmaktiviteter ændrer sig fra 6. til 9. klasse. YouTube er populært på alle klassetrin (figur 7) – men tjenesten er mest populær på 6. og 7. klassetrin. Også gaming er mest populært blandt de unge i 6. og 7. klasse. Til gengæld er de sociale medier mest populære i 8. og 9. klasse og mindst i 6. klasse. Det samme er socialt samvær på nettet, men her er forskellene ikke signifikante. Endelig ser signifikant færre unge på 6. klassetrin TV, film eller serier flere gange om ugen end tilfældet er for elever på de øvrige klassetrin (figur 8). En mulig forklaring på dette kunne være, at flere af de yngste unge går benytter klub og fritidstilbud sammenlignet med de ældste, og at de således simpelthen har mindre tid til at sidde foran en skærm.

Figur 8: Hvilke af følgende skærm aktiviteter laver du et par gange om ugen eller oftere i din fritid? Fordelt på klassetrin.

Udover forskelle mellem de unge på forskellige klassetrin, ser vi også signifikante kønnede forskelle på de unges skærmvaner. Flere piger end drenge ser TV, film og serier og er på sociale medier mindst et par gange om ugen, mens flere drenge end piger gamer, er sammen med venner online og ser YouTube eller Vlogs.

Figur 9: Hvilke af følgende skærm aktiviteter laver du et par gange om ugen eller oftere i din fritid? Fordelt på klassetrin.

De unges skærmaktiviteter afhænger af deres køn og alder, men de fleste bruger forskellige digitale platforme i deres fritid. Som det er blevet påpeget flere steder (fx Mogensén 2019; Benn 2018, Skytt 2017) er det således oplagt voksne også bør interesserer sig for denne del af de unges liv og spørger ind til, hvad de laver på nettet.

Opsamling

De unge på Vesterbro er lokalt orienterede. De er meget på Vesterbro. De bruger byens udearealer – pladser, parker og sportsbaner – som ramme for deres begyndende ungdomsliv. Det gælder især drengene, mens piger oftere besøger hinanden. Både drenge og piger lader imidlertid til at søge efter lommer i byen, der kan være deres egne. Dvs. steder, hvor de kan være sammen med deres

venner, uden at de voksne i deres bydel beklager sig over, at de fylder og forstyrrer. For mange unge fungerer klubtilbuddene som sådanne steder. Her kan de unge hygge sig med deres venner i trygge omgivelser og på egne præmisser.

Jo ældre unge bliver, desto flere fravælger klubtilbuddet til fordel fra andre arenaer, hvor de kan afprøve anderledes måder at være sammen på, der kan markere og understøtte bevægelsen fra barn til ung. Det er måske i det lys, man skal se Fisketorvets popularitet som et sted, de unge kommer med deres venner. Hvor klubberne (også) er en ramme om barndommens frie tid, kunne man forestille sig, at Fisketorvet for nogle kan repræsentere en ny periode med større autonomi og nye måder at være venner på. Pigerne vælger klubberne fra før drengene, hvilket kunne tyde på, at deres behov for nye måder at være sammen på indtræffer før drengenes, og at klubberne, hvis de vil holde på pigerne i længere tid, skal arbejde på at skabe nogle rammer, der i højere grad end i dag imødekommer de ældste udskolingspigers samværsformer.

Vennerne er i høj grad definerende for, hvad de unge bruger deres frie tid på. Men 5,2 pct. af de unge er sjældent fysisk sammen med venner uden for skoletiden.

2. Faste fritidsaktiviteter

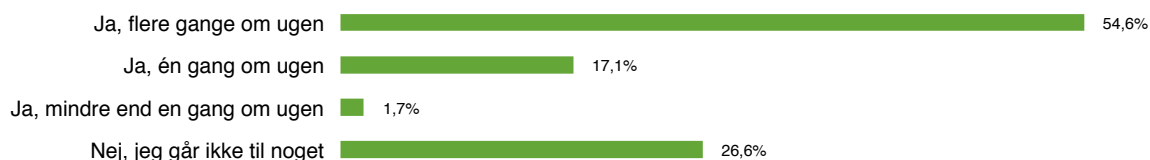
De fleste børn i Danmark stifter i løbet af deres barndom bekendtskab med foreningslivet, men mange dropper de faste fritidsaktiviteter i løbet af teenageårene, når andre ting bliver mere spændende og tiden mere knap (Østergaard og Juul, 2016). I København er foreningsdeltagelsen blandt børn og unge lavere end i resten af landet. En af udfordringerne i en stor by er, at pladsen er trang og faciliteterne relativt få. Når man kigger på facilitetsindekset, er Københavns Kommune nummer 98 ud af 98 kommuner i landet. Der er altså færre kommunale idrætsfaciliteter i Københavns kommune end i resten af landets kommuner set i forhold til indbyggertallet. Forskellige aktører på idrætsområdet har peget på, at det kan have en effekt på antallet af idrætsaktive (fx Kirkegaard 2018). I vores undersøgelser ser vi en forholdsvis høj andel af unge, der går til faste fritidsaktiviteter, men selvom sport er den mest populære aktivitet, er andelen, der går til sport, lavere end landsgennemsnittet.

Nogle af de sociale skævheder i foreningsdeltagelsen, som er beskrevet på landsplan, genfinder vi på Vesterbro. Blandt andre har VIVE peget på, at børn af anden etnisk oprindelse og børn af enlige generelt er dårligere repræsenteret i foreningslivet end etnisk danske børn og børn, der vokser op i kernefamilier (Ottesen 2018). Nogle af de samme mønstre ser vi også på Vesterbro, og dem gennemgår vi nedenfor. Vi ser på, i hvilket omfang de unge på Vesterbro er engagerede i faste fritidsaktiviteter. Hvem går til noget? Hvem går til hvad? Og hvilke motiver ligger der bag både valg og fravalg af de organiserede fritidstilbud?

De fleste går til noget

Flertallet af unge på Vesterbro går til en fast fritidsaktivitet. Faktisk angiver tæt på tre fjerdedele, nemlig 73,4 pct., at de går til noget. Tallene svarer nogenlunde til tallene fra Københavnerbarometeret, hvor man senest i 2013 opgjorde, hvor mange unge 4.-9. klasse der var aktive i det organiserede fritidsliv fordelt på bydele. På Vesterbro var 77 pct. aktive i enten kultur- eller fritidsaktiviteter.

Af de 73,4 pct. fra 6.-9. klasse, der går til noget på Vesterbro i 2019, går lidt over halvdelen til noget flere gange om ugen, knapt en femtedel en enkelt gang om ugen og små 2 pct. sjældnere (figur 10).

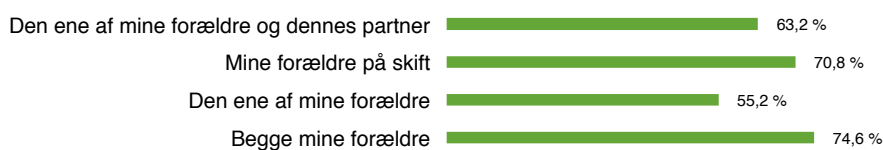

Figur 10: Går du til noget i din fritid?

Ligesom vi ser på landsplan, falder andelen af unge, der går til noget, jo ældre de bliver. Den største andel af unge, som fast går til noget, findes således på 6. klassetrin, hvor 80 pct. går til noget min. en gang om ugen. På 7. klassetrin går 77,7 pct. til noget, mens det på 8. og 9. klassetrin er hen-

holdsvis 64,8 pct. og 61,8 pct., der går til en fast fritidsaktivitet. Det er altså fra 7. til 8. klasse, det store frafald sker. Ulig det typiske billede, hvor flere drenge end piger er aktive i det organiserede fritidsliv, ser vi ingen signifikante forskelle mellem de to køn på dette område.

I lighed med hvad stort set samtlige undersøgelser af børn og unges fritids- og idrætsvaner viser (fx Ottosen m.fl. 2018; Pilgaard og Rask 2016), ser vi imidlertid, at de unges familiebaggrund spiller en rolle for, hvor sandsynligt det er, at de går til noget. Børn, der vokser op i en kernefamilie, er generelt set bedre repræsenteret i foreningslivet end børn, der vokser op i andre familieformer (Ottosen m.fl. 2018), og også i denne undersøgelse ser vi, at andelen af unge, der går til noget, er højest blandt de unge, der bor sammen med begge deres forældre og lavest blandt dem, der kun bor sammen med én forælder.

Figur 11: Går du til en fritidsaktivitet én eller flere gange om ugen? Fordelt på om man bor med forældre*.

Ligeledes er der en sammenhæng mellem, hvor ens forældre født og sandsynligheden for, at man går til noget. I tråd med, hvad mange andre undersøgelser har vist (fx Ottosen m.fl. 2018), ser vi, at det også på Vesterbro forholder sig sådan, at de unge, som har to forældre, der er født i Danmark, er bedre repræsenteret i det organiserede fritidsliv, end de børn, som kun har én forælder eller ingen forældre, der er født i Danmark (figur 12).

Figur 12: Går du til en fritidsaktivitet én eller flere gange om ugen? Fordelt på om forældre er født i Danmark***.

Den forskel, figuren viser, gælder dog kun for pigerne. Blandt pigerne svarer 57,6 pct. af dem, hvis forældre begge er født i et andet land end Danmark, at de ikke er aktive i foreningslivet. For dem med én forælder fra et andet land er andelen på 29,3, mens andelen af etnisk danske piger er 20,2 pct. For drengene er der ingen signifikante forskelle.

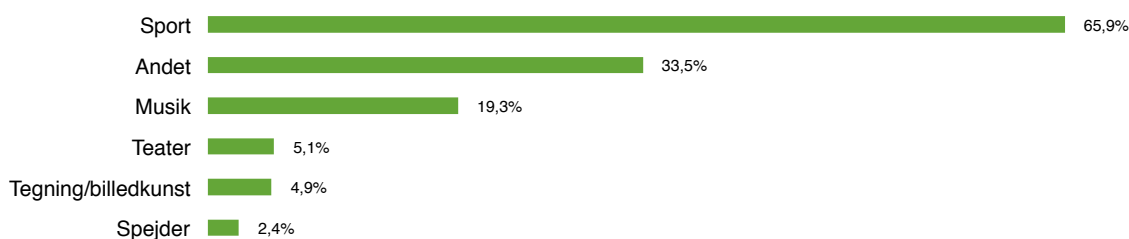
Endelig kan vi se, at de unge, der har forældre, der enten er aktive i en idrætsforening eller tidligere har været det, oftere går til noget end børn, hvis forældre aldrig har dyrket foreningsidræt (figur 13). Deltagelse i foreningslivet kan altså siges at være noget, der går i arv – også på Vesterbro.

Figur 13: Går du til en fritidsaktivitet én eller flere gange om ugen? Fordelt på om forældre dyrker idræt i en forening***

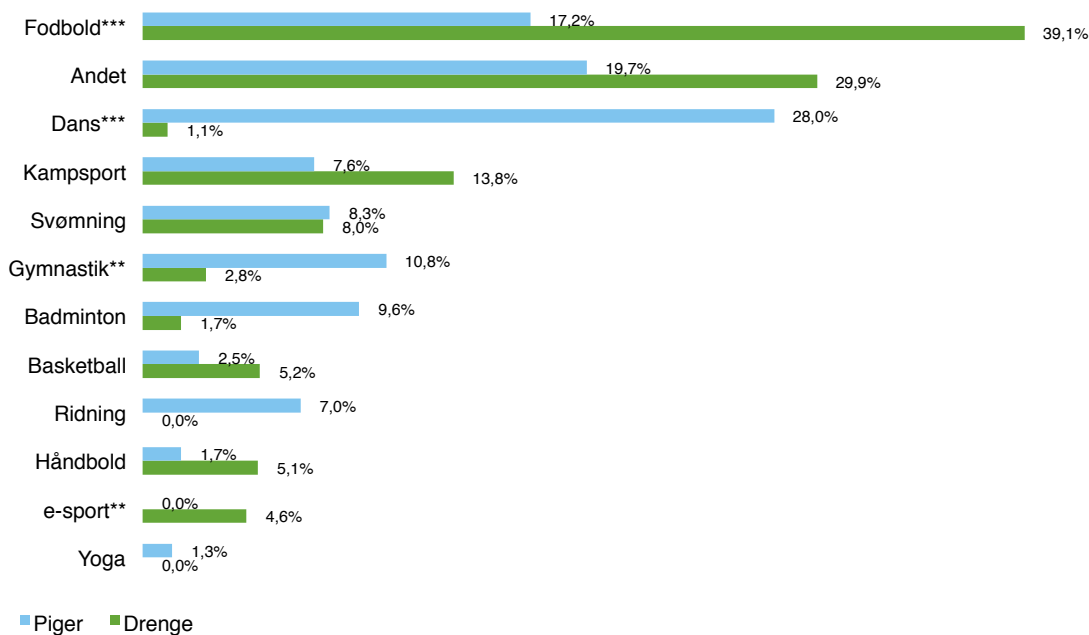
Populære aktiviteter

Halvdelen af de unge, der går til noget, gør det udelukkende på Vesterbro, 26,2 pct. går både til noget på Vesterbro og uden for Vesterbro, mens 23 pct. kun går til noget uden for bydelen. Sport er den klart mest populære fritidsaktivitet blandt de unge på Vesterbro – ligesom det er i resten af landet (Østergaard og Juul, 2016). Knap to tredjedele af dem, der går til noget oplyser, at de går til sport. Det svarer til 48 pct. af alle dem, der har besvaret spørgeskemaet. Hertil kommer, at en stor del af dem, der har sat kryds ud for 'andet', i kommentarfeltet skriver forskellige sportsgrene – bl.a. dans. Andelen af unge, der går til sport, kan således være lidt højere end de 48 pct. Der er dog stadig et stykke op til landsgennemsnittet, som ifølge Danmarks Statistik ligger på 69,5 pct. blandt 13-18-årige (Tassy m.fl. 2018). Herunder har dem, der går til noget, svaret på, hvad de går til.

Figur 14: Hvad går du til?

Der er flere piger end drenge, der går til musik og teater, men ellers er der ingen signifikante forskelle på, hvad de to køn går til. Det er der til gengæld, hvis vi zoomer ind på, hvilke idrætsgrene sportskategorien dækker over. Fodbold og e-sport tiltrækker signifikant flere drenge end piger, mens det forholder sig omvendt med dans og gymnastik. Der er, som det fremgår af figur 15 andre forskelle, men de er ikke statistisk signifikante.

Figur 15: Hvilken sport går du til? Fordelt på køn.

Udover at vi ser forskelle i, hvad drenge og piger går til, er der også enkelte forskelle på, hvad elever på forskellige klassetrin går til. På 6. og 7. klassetrin går hhv. 10,7 pct. og 13 pct. til svømning, mens kun 5,1 pct. gør det i 8. klasse, og slet ingen i 9. klasse. Desuden viser data, at foreningsfodbold har signifikant større tilslutning blandt de unge, hvor begge forældre kommer fra et andet land end Danmark, sammenlignet med unge, hvor én af forældrene kommer fra et andet land end Danmark, og unge, hvor begge forældre kommer fra Danmark.

Hvorfor gå til noget?

Når voksne forsøger, at få flere børn og unge ind i foreningslivet, eller når de arbejder på at fastholde dem, der allerede er foreningsaktive, gør de det ofte ud fra argumenter om, at foreninger er vigtige demokratiske øvebaner, at de byder på mangfoldige fællesskaber og præstationsfri pusterum. Der er da også lavet flere undersøgelser om emnet (fx Ibsen m.fl. 2016; Tolstrup m.fl. 2014). Men hvordan ser de unge på foreningslivet? Hvorfor går de til noget, og hvilke faktorer har betydning, hvis man ønsker at fastholde dem i de organiserede fritidstilbud?

I spørgeskemaet har vi spurgt, hvad der fik eleverne til at starte til deres fritidsaktivitet(er). Aktiviteten i sig selv er tilsyneladende vigtig for mange, og den er en væsentlig faktor i at tiltrække børn og unge. 58,8 pct. af eleverne svarer således, at det, der fik dem til at starte til en fritidsaktivitet, var, at det ville være spændende. Det sociale ser også ud til at have betydning. For 37,6 pct. er det vigtigt, at de kender nogen i forvejen, og for 29,7 pct. betyder det noget, at deres forældre synes, at det er en god idé. Derudover er 37,3 pct. motiveret af gerne at ville bevæge sig, og 30,9 pct. af gerne at ville lære noget nyt (figur 16).

Figur 16: Hvad var de vigtigste årsager til, at du startede på din/dine faste fritidsaktiviteter?

To piger fra henholdsvis 6. og 7. klasse fortæller om nogle af de sociale dynamikker, der er på spil, når det handler om valg af fritidsaktiviteter:

Interviewer: Hvad er de mest populære fritidsaktiviteter i jeres klasse?

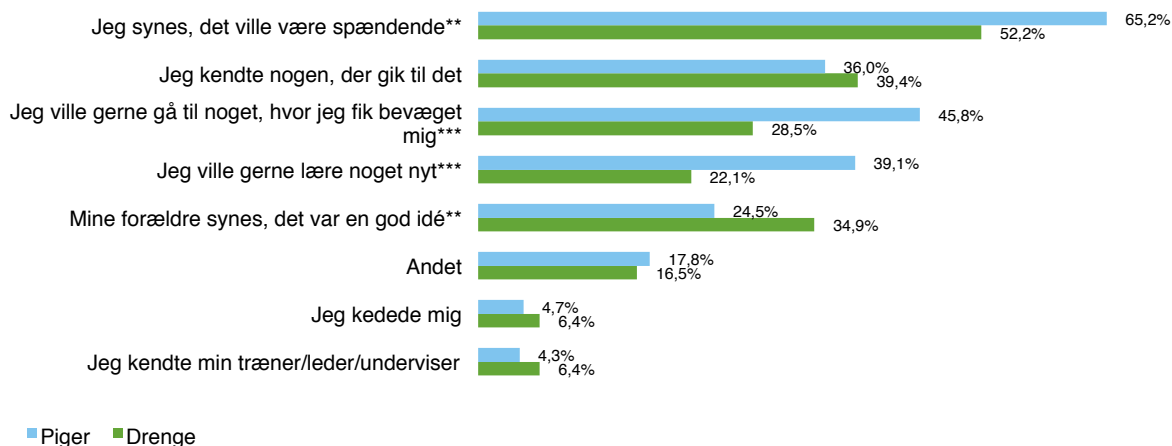
Fatima: Fodbold og dans. Der er mange, der spiller fodbold, men der er også mange af pigerne, der danser.

Interviewer: Hvorfor tror i, at lige de fritidsaktiviteter er så populære?

Freja: Hvis der er mange, der går til det, så er der flere, der også starter. Altså hvis en starter, så vil alle de andre også.

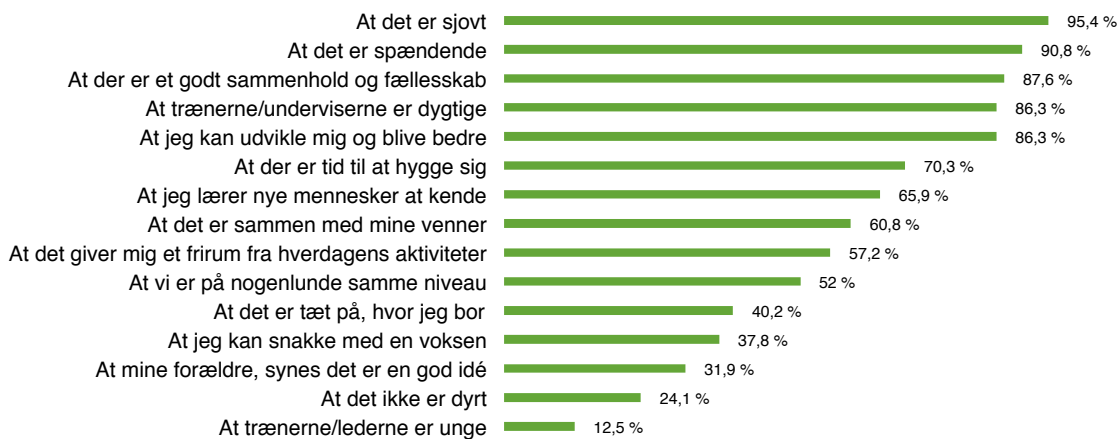
Det, at 'de andre går til det', har ifølge de to drenge stor betydning, når de unge vælger, hvad de vil gå til. Undersøgelsen viser dog, at der ligger mere til grund end det, når de unge vælger, hvad de vil gå til, og i mange tilfælde er der forskel på, hvad man prioriterer, afhængig af hvilken klasse man går i, og afhængig af om man er dreng eller pige. Elever i 6. klasserne er for eksempel mere tilbøjelige

lige til at gå til noget, fordi deres forældre synes, det er en god ide, end unge på de øvrige klassetrin er. Piger er mere tilbøjelige end drenge til at begynde til en fritidsaktivitet, fordi de synes den er spændende, fordi de gerne vil bevæge sig, og fordi de gerne vil lære noget nyt. Drenge derimod vælger i højere grad end piger ud fra, om de kender nogen, der går til aktiviteten i forvejen, og om deres forældre synes, at det er en god ide. Det viser figur 17 herunder:

Figur 17: Hvad var de vigtigste årsager til, at du startede på din/dine faste fritidsaktiviteter? Fordelt på køn.

Tidligere undersøgelser har vist, at det, der for de fleste børn og unge er vigtigt, når de går til noget, er, at det er sjovt (fx Østergaard og Juul, 2016). Det samme gør sig gældende for de unge på Vesterbro. Til spørgsmålet om, hvad der er vigtigt, når man går til noget, har 95,4 pct. sat kryds ud for svarmuligheden, 'at det er sjovt'. 90,8 pct. angiver, at det skal være spændende, 87,6 pct. at der skal være et godt sammenhold og fællesskab, 86,3 pct. at der skal udvikle sig og blive bedre og lige så mange, at trænerne skal være dygtige (figur 18).

Figur 18: Hvilke af følgende ting er vigtige eller meget vigtige for dig, når du går til noget?

Også her ser vi forskelle mellem kønnene og mellem elever på de fire klassetrin. På 6. og 7. klassetrin er andelen af elever, der synes det er vigtigt at gå til noget sammen med nogen, de kender, større, end den er på 8. og 9. klassetrin. Ligeledes svarer flere på de to laveste klassetrin end på de to højeste, at det er vigtigt, at forældrene synes, det er en god idé, og at der til aktiviteten er voksne, man kan snakke med. Færrest på 9. årgang synes, det er vigtigt, at man er på samme niveau.

Ser vi på drenge og piger for sig, viser det sig, at det er vigtigere for piger end for drenge, at det er sjovt, at trænerne er dygtige, og at der er tid til at hygge sig. Omvendt synes flere drenge end piger, at det er vigtigt, at aktiviteten foregår sammen med vennerne.

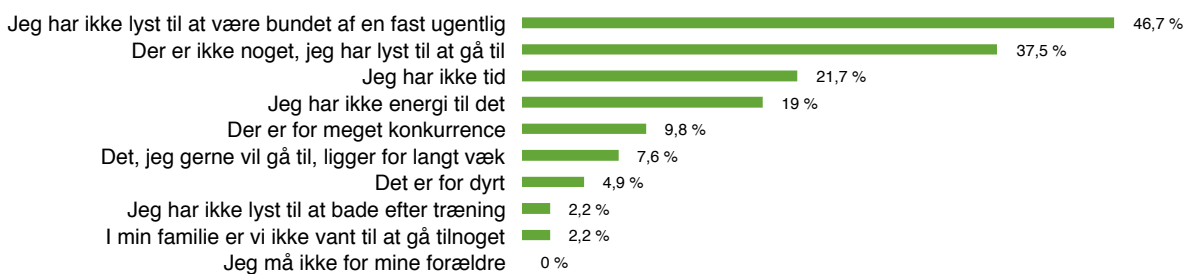
Figur 19: Hvilke af følgende ting er vigtige eller meget vigtige for dig, når du går til noget? Fordelt på køn.

Udover forskellen på drenge og piger, ser vi, at andelen af elever, for hvem økonomi betyder noget, er større blandt de elever, hvis forældre begge er født uden for Danmark.

Vi har også spurgt ind til, om de unge har det godt med de andre unge, de går til fritidsaktiviteten med. Det svarer langt størstedelen heldigvis, at de har. Det gør sig dog ikke gældende i lige høj grad for alle grupper af unge. Unge, hvis forældre kommer fra et andet land end Danmark, har det ikke i samme grad godt med de andre til deres fritidsaktivitet, som unge, hvor begge eller den ene af forældre kommer fra Danmark. Ligeledes har unge, hvis forældre ikke går eller har gået til en fritidsaktivitet, det ikke lige så godt med de andre til fritidsaktiviteten, som børn af forældre, der går eller har gået til fritidsaktivitet.

Hvorfor ikke gå til noget?

Som allerede nævnt er knap tre fjerdedele af Vesterbros børn og unge fra 6.-9. klasse engagerede i det organiserede fritidsliv. Det efterlader godt og vel en fjerdedel, som ikke er. Noget af det, vi kan se, afholder mange fra at gå til noget, er manglende fleksibilitet i tilbuddene. På spørgsmålet om, hvorfor de ikke går til noget, svarer knap halvdelen, at de ikke har lyst til at være bundet af en fast ugentlig aktivitet, godt og vel en tredjedel svarer, at der ikke er noget, de har lyst til, og knap en femtedel, at de ikke har energi til det (figur 20).

Figur 20. Hvorfor går du ikke til noget?

I sekvensen herunder, der stammer fra et interview med en gruppe drenge i 9. klasse, kommer en række af de forklaringer, som figur 20 ovenfor viser, i spil:

- Interviewer: I andre, der ikke går til noget, hvorfor gør I ikke det?
Noah: Jeg gider ikke. Og jeg har ikke tid. Og når jeg har tid, så ville jeg bare være træt.
Mikkel: Det værste, jeg ved, det er at være bundet til noget, sådan faste ting, man skal til. Det er derfor, jeg ikke rigtig kan lide skolen. Det er sygt nederen, man skal noget hver dag.
Yousef: Jeg vil meget hellere være her, end jeg gider gå til et eller andet.
Interviewer: Okay, men er det så også, fordi du ikke gider være bundet til noget fast?
Yousef: Nej, hver tirsdag spiller jeg musik. Men det synes jeg også er pissesjovt. Og så er det sammen med mine venner. Men det er ikke noget, vi går til. Vi kan bare aflyse en dag, hvis vi ikke gider.
Mikkel: Det er bare, at man går ned og jammer.
Interviewer: Okay, så det er jer selv, der står for det?
Yousef: Ja.
Interviewer: Okay. Er det vigtig, at det er op til jer selv? At der ikke står én og venter på jer og bliver sur, hvis I aflyser.
Yousef: Ja, på en måde. Det er bare noget andet, når det er sammen med ens venner, og det ikke er noget fysisk hårdt.

De tre drenge har forskellige overvejelser i forhold til at gå til noget mere eller mindre fast. To af dem giver udtryk for, at det bare ikke er noget for dem. Den ene siger direkte, at han ikke kan lide at være bundet til noget fast, den anden, at han ikke har tid eller energi til det. Den tredje spiller musik på klubben hver tirsdag, men det er noget, han og vennerne står for sammen, og det er tilsyneladende vigtigt. Hvis de ikke gider, aflyser de bare, men for det meste gider de godt, for det er, som han siger, "pisse sjovt" og "bare noget andet, når det er sammen med vennerne". I denne fortælling er venner således en vigtig grund til, at han dukker op hver tirsdag og spiller musik, selvom der ikke står en lærer og venter. Der er til gengæld få af de unge, der oplyser, at de på et tidspunkt er stoppet til en fritidsaktivitet, der angiver, at det skyldtes, at deres venner stoppede. Langt flere siger, at de stoppede fordi, det var for kedeligt, eller fordi de hellere ville noget andet (figur 21). Det kunne tyde på, at venskaber har større betydning, når det handler om at tiltrække unge til aktiviteter, end når det handler om at fastholde dem.

Vi ser desuden, at flere piger end drenge svarer, at de stoppede, fordi de ikke havde energi til det, mens flere drenge end piger svarer, at de stoppede, fordi de blev drillet. Jo højere klasse desto flere der svarer, at de stoppede, fordi de ikke havde tid, og fordi de ikke havde energi. Figur 21 på næste side viser, hvordan svarene på spørgsmålet om, hvorfor de stopper, fordeler sig for den samlede gruppe af unge, der er stoppet til en aktivitet.

Figur 21: Hvorfor stoppede du til aktiviteten/aktiviteterne?

Til sidst har vi spurgt de unge, om der er noget, de gerne vil gå til, som de ikke allerede går til. Det svarer knap 40 pct. ja til. Blandt de vigtigste grunde til, at de ikke går til det, er, at de ikke ved, hvor de kan gå til det, at de ikke har tid, og at de ikke kan gå til det på Vesterbro.

De har desuden svaret på, hvad de godt vil gå til, hvis de fik muligheden. Blandt de hyppigste svar var følgende:

- Ridning
- Tennis
- Boksning
- Skydning
- eSport
- Fitness
- Skate/løbehjul

Ser vi udelukkende på dem, der ikke går til noget nu, viser det sig, at 40 pct. faktisk gerne ville gå til noget. Der er således potentiale for at aktivere endnu flere unge i det organiserede fritidsliv.

Opsamling

Selvom det faste fritidslivs faciliteter ikke er i top i København, er der mange unge i 6. til 9. klasse, der er aktive i de foreninger, der benytter faciliteterne. Det gælder også på Vesterbro, hvor knap 3 ud af 4 unge går til noget. Hvor andre undersøgelser viser, at drenge er mere aktive i foreningslivet end piger, ser der ikke ud til at være forskel mellem drenge og piger på Vesterbro på dette punkt. Det er der derimod, når man kigger på deltagelsen af elever fra de forskellige klassetrin, som er stødt faldende fra 6. til 9. klassetrin. Ligeledes er der forskel, når man kigger på de unges familiebaggrund og etnicitet. Flere unge fra kernefamilier, flere unge, hvis forældre selv er eller har været aktive i foreningslivet, og flere unge fra etnisk danske familier er aktive. Sammenhængen mellem deltagelse i foreningslivet og etnisk baggrund gør sig dog kun gældende for piger. Piger af forældre, der ikke kommer fra Danmark er betydeligt underrepræsenteret i foreningslivet.

Sport ser ud til at være det helt store trækplaster blandt de foreningstilbud, de unge har mulighed for at være aktive i på Vesterbro. Under sport er fodbold den mest populære aktivitet for drengene, mens dans er det for pigerne. Når de unge går til noget, er det vigtigt, at det er sjovt, spændende, at

der er et godt sammenhold og dygtige undervisere. Sammenlignet med drengene synes pigerne, at det er vigtigere, at det, de går til, er sjovt, at trænerne er dygtige, og at der er tid til at hygge sig med veninderne, mens drengene sammenlignet med pigerne synes det er vigtigere, at det er sammen med vennerne.

Blandt dem, der ikke går til noget, er den vigtigste grund, at de ikke har lyst til at være bundet af faste ugentlige mødetider, og at der ikke er et godt nok tilbud. Der er dog en relativt stor del af dem, der ikke går til noget, som svarer, at der er ting, de gerne vil gå til, som de bare ikke går til endnu. Der er altså et potentiale for at aktivere endnu flere i foreningslivet på Vesterbro.

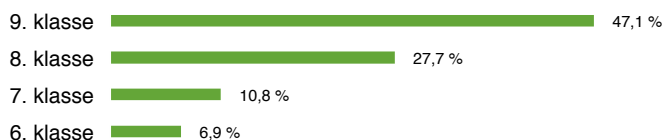
3. Fritidsjob

Dette kapitel undersøger, hvor mange og hvilke unge, der arbejder ved siden af skolen, hvorfor nogen arbejder, og hvorfor andre ikke gør. Undersøgelser peger på, at det at blive en del af en arbejdsplads i ungdomsårene statistisk set forbedrer ens job- og uddannelseschancer senere i livet (Poulsen og Overgaard 2013; Rambøll 2009), hvorfor det er relevant at se på. Efter 2008 faldt andelen af de 13-17 årige med et fritidsjob, men siden 2015 er andelen begyndt at stige igen. Det generelle billede har i alle årene været, at flere piger end drenge har fritidsjob, og at andelen af unge, der arbejder, er højere uden for de store byer og lavest i og omkring København (Danmarks Statistik, 2018). Vesterbro er, som vi skal se, ingen undtagelse.

Unge med fritidsjob

22 pct. af eleverne i 6.-9. klasse bruger en del af deres fritid på et fritidsjob. Ifølge tal fra Danmarks Statistik (2018), der vel at mærke dækker de 13-17-årige, er det lavere end landsgennemsnittet, der ligger på 32,1 pct., og en anelse lavere end andelen af unge mellem 13 og 17 år i Københavns Kommune, der ligger på 25,2 pct.

Når vi ser på de forskellige klassetrin på Vesterbro, viser det sig ikke så overraskende, at andelen af unge med et fritidsjob er størst i de højeste klasser. I 6. klasse har 6,9 pct. af de unge et fritidsjob, i 7. klasse har 10,8 pct., og på 8. og 9. klassetrin er det henholdsvis 27,7 og 47,1 pct.

Figur 22: Har du et fritidsjob? Fordelt på klassetrin.

Ligesom i resten af landet har flere piger end drenge fritidsjob (Danmarks Statistik, 2018). Forskellen mellem piger og drenge er på 10,1 procentpoint, hvilket er større end forskellen mellem kønne, når man kigger på landsplan. Af alle drenge har 16,9 pct. fritidsjob, mens andelen af piger, der har job, er 27 pct.

Penge er for langt de fleste en af grundene til at have et job (figur 23). Jobbet skal bl.a., som det fremgår af interviewsekvensen med en gruppe drenge fra 9. klasse nedenfor, finansiere et ungeliv, der bl.a. involverer alkohol og snus.

Interviewer: Hvorfor får man et job?

Yousef: For at finansiere sit liv

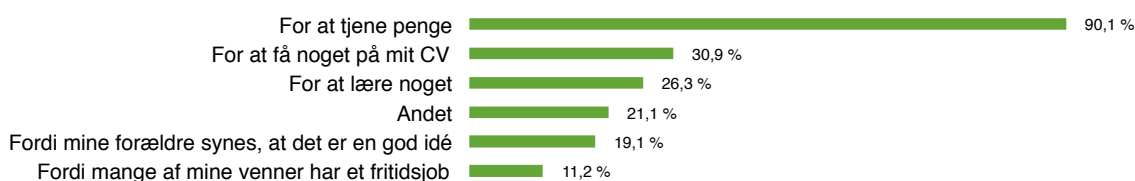
Tobias: Og så kan man få det på sit CV, så kan det vise, at man har erfaring med at have et job.

Interviewer: Tænker du over det, dit CV?

Tobias: Nej, ikke rigtig. Jeg tænkte bare, at det ville være fedt at have.

Noah: Jeg vil bare gerne have nogle penge, jeg kan bruge.
 Karl: Det er nederen at være *broke*.
 Interviewer: Hvad bruger I penge på?
 I kor: Alkohol.
 Noah: Snus.

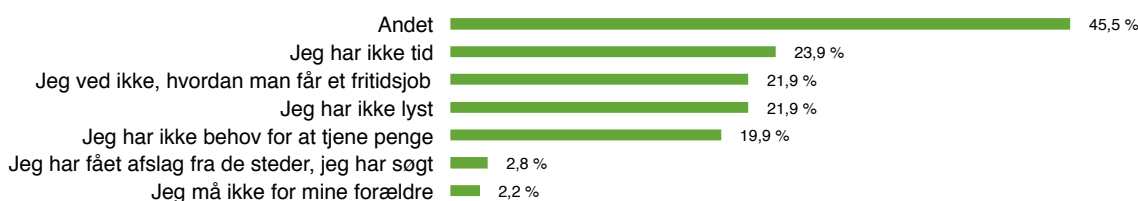
Udover, at et job finansierer alkohol og snus, indikerer en af drengene, at det kan have værdi i kraft af den erfaring, det giver én. Den opfattelse er han ikke alene med. For mellem en fjerdedel og en tredjedel af dem, der har fritidsjob, handler det også om at få noget på CVet og om at lære noget (figur 23). Det at få et fritidsjob er således ikke alene begrundet i et ønske om penge nu og her. Det er også begrundet i en tanke om, at den erfaring, som følger med et job, kan komme én til gode i fremtiden. I tekstfeltet ud for svarkategorien 'andet' i spørgsmålet, der ligger til grund for figur 23 herunder, skriver én fx: *"fordi at have et fritidsjob lærer en om at være ansvarlig"* og en anden: *"Jeg synes, at det er godt at møde nye mennesker og måske få en lidt anden forståelse for økonomi."* De fleste andre kommentarer under 'andet'-kategorien handler enten om, at det er god erfaring og godt på CVet, at de har brug for pengene – til snus og andre ting, som forældre ikke vil betale – eller at det er hyggeligt, og noget de godt kan lide.

Figur 23: Hvorfor har du et fritidsjob? Procent

Unge uden fritidsjob

Vi har også spurgt de unge, der ikke har job, hvorfor de ikke har det (figur 24). Her er tid, ligesom når det kommer til de faste fritidsaktiviteter, en faktor. Derudover er der en del, der oplyser, at de ikke har lyst – det gælder især for drengene – og nogenlunde ligeså mange, der svarer, at de ikke har brug for pengene. Men der er også en gruppe på godt og vel 20 pct. som svarer, at en grund til, at de ikke har et job, er, at de ikke ved, hvordan man får ét. I den gruppe er en større andel af piger end drenge. En del af dem, der har sat kryds ud for 'andet' har i tekstfeltet skrevet noget lignende. De skriver for eksempel, at de egentlig gerne ville have et fritidsjob, men at de ikke ved, hvor de skal søge. Derudover går langt de fleste kommentarer under 'andet' på, at de er for unge til et job.

Figur 24: Hvorfor har du ikke et fritidsjob? Procent

Opsamling

Fritidsjob kan for mange være en hjælp til at klare sig i uddannelsessystemet og senere hen på arbejdsmarkedet. Der kan derfor være et stort potentiale i at få flere ind i fritidsjobs. Det gør sig ikke mindst gældende på Vesterbro, hvor andelen af unge, der har fritidsjob, er lavere end i resten af landet. De unge fortæller, at det, der først og fremmest betyder noget for dem i et fritidsjob, er, at det giver flere penge. De lader imidlertid også til at være bevidste om, at et fritidsjob styrker CVet og giver kompetencer, der adskiller sig fra dem, de får i skolen. Såfremt ønsket er at få flere ind i fritidsjob, kan det derfor være en fordel at tydeliggøre de aspekter af fritidsjobbet. Samtidig kan der være et potentiale i at udbrede de tjenester, der har til formål at give unge hjælp til at finde et fritidsjob. Undersøgelsen viser nemlig, at en af de vigtigste grunde til ikke at have et job, er, at mange ikke ved, hvordan de skal få det.

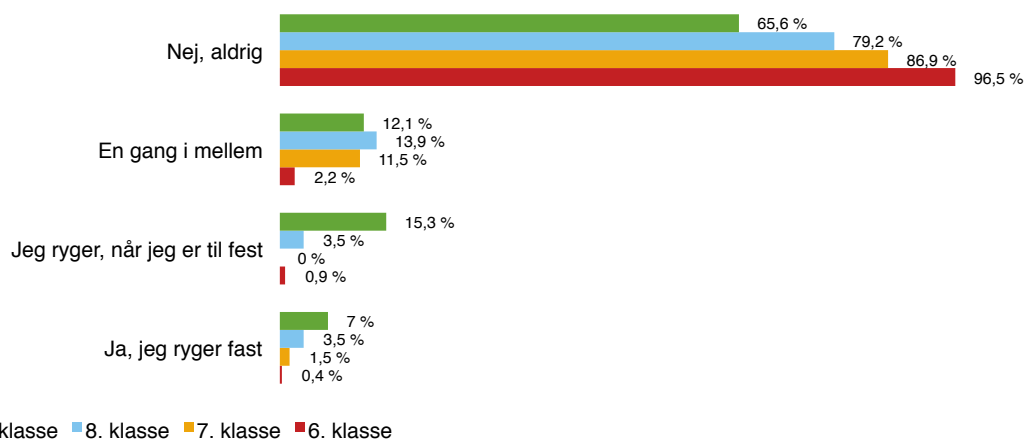
4. Rusmidler

Som vi har været inde på i tidligere afsnit, er ungdomslivet ikke bare en overgangsperiode fra barn til voksen for den enkelte unge, men også for unge i fællesskab. Det indebærer, at det for rigtig mange unge bliver vigtigt at afprøve og undersøge måder at være sammen på, der adskiller sig fra måden, de var sammen på som børn (Bruselius-Jensen og Sørensen 2017). Det kan ske ved cafebesøg eller ture i fitnesscentret, men cigaretter, alkohol og andre rusmidler kan også være med til at markere bevægelsen væk fra barndommen (se fx Järvinen 2018). I dette kapitel ser vi på de unge på Vesterbros erfaringer med rusmidler.

Cigaretter og snus

Når vi spørger til rygning, svarer 2,9 pct. af de unge i 6.-9. klasse, at de ryger fast, 13,7 pct. svarer, at de gør det en gang i mellem – fx til fest. 83,4 pct. af de unge oplyser, at de aldrig ryger. Ikke overraskende er andelen af elever, der ryger fast højest i 9. klasse, hvor 7 pct. af eleverne angiver, at de fast ryger. I 6. klasse er andelen af faste rygere 0,4 pct. (figur 25).

Sammenligner man med en landsdækkende undersøgelse foretaget af VIVE, ligger andelen af faste rygere i 9. klasse nogenlunde på niveau med landsgennemsnittet. Ifølge VIVEs undersøgelser er andelen af faste rygere blandt de 15-årige på 6 pct. Tal fra den Nationale Sundhedsprofil viser, at der er 2 pct. daglige rygere blandt de 13-årige og 4,5 pct. daglige rygere blandt de 15-årige. Også andelen af lejlighedsvis rygere følger nogenlunde landsgennemsnittet. Ifølge vores tal ryger 27,4 pct. af de unge på Vesterbro en gang i mellem – inklusiv dem, der angiver, at de ryger til fest – mens VIVEs undersøgelse viser, at 26 pct. ryger enten ugentligt eller månedligt (Ottosen m.fl., 2018).

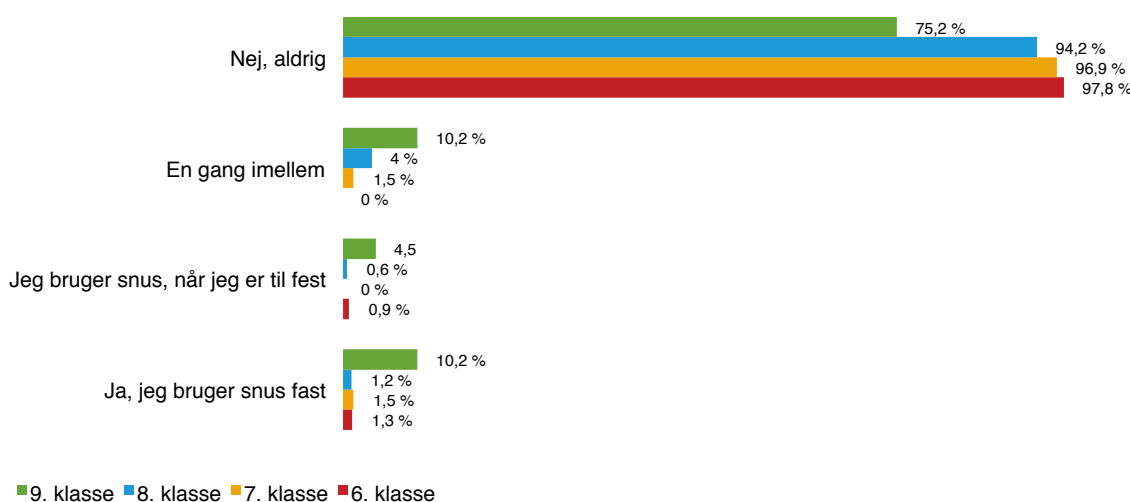
Figur 25: Ryger du? Fordelt på klasse?****

Ser vi på familieformer, viser det sig, at de unge, der bor sammen med begge forældre, ryger mindre, end dem der bor i andre familiekonstellationer. I VIVEs undersøgelser ser vi samme tendens (Ottosen, 2018). Når vi kigger på pigers og drengeforbrug af cigaretter, viser det sig endvidere, at flere piger end drenge på Vesterbro ryger fast. 3,8 pct. af pigerne ryger, mod 1,5 pct. af drengene.

Ser vi på snus er udbredelsen også størst på 9. klassetrin (figur 26). Men mens andelen af elever, der ryger fast stiger stødt fra 6.-9. klasse, er der stort set ingen forskel på, hvor stor en andel af de unge, der bruger snus i 6., 7. og 8. klasse. På de tre klassetrin ligger andelen af elever, der fast bruger snus på mellem 1,2 og 1,5 pct., mens andelen af elever, der fast bruger snus i 9. klasse er 10,2 pct. Det er værd at bemærke, at andelen af elever i 9. klasse, der fast bruger snus, altså er større end andelen af elever på samme klassetrin, der fast ryger cigaretter. Nogle drenge fra 9. har følgende samtale om snus versus cigaretter.

- Noah: Jeg vil bare hellere tage snus, end jeg vil ryge.
Mikkel: Det er ikke sundere at tage snus.
Interviewer: Hvordan kan det være [at du heller vil tage snus end at ryge]?
Noah: Det er en del nemmere. Cigaretter smager af lort, man får ondt i hovedet, og man bliver træt, og man går rundt og stinker, man får dårlig ånde og gule tænder. Og jeg får kræft. Men det gør jeg også af snus. Men så er det sådan, okay, jeg kan sidde og se en film og have en snus i munden derhjemme, uden at mine forældre opdager det, eller jeg kan gå ud for at ryge og forsøge at finde en eller anden løgn over for mine forældre.
Tobias: Det er meget nemmere at gemme for sine forældre.
Yousef: For forældrene er ikke glade for det.

Drengene her, hvoraf et par fortæller, at de fast bruger snus, er således godt klar over, at sundhedsrisikoen er nogenlunde den samme om de bruger snus eller ryger. Men snus er bare mere praktisk ifølge i hvert fald en af drengene – man får ikke dårlig ånde, man skal ikke udenfor, og man kan nemmere skjule det for sine forældre.

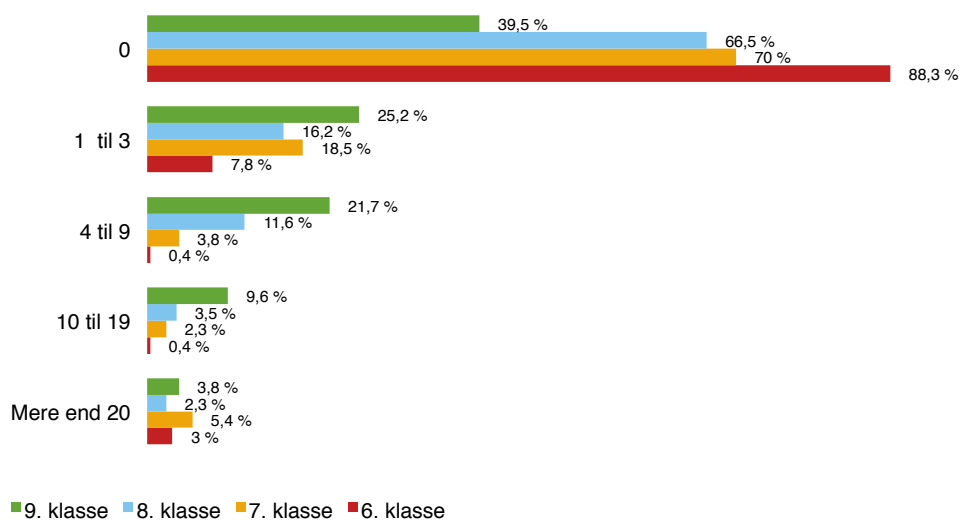
Figur 26: Bruger du snus? Fordelt på klasse***.

Udover forskelle mellem klassetrinnene er der også forskel på drenge og pigers forbrug af snus. Her er det drengene, der ser ud til at være de største forbrugere. 4,9 pct. svarer således, at de fast bruger snus, mod 1,5 pct. af pigerne.

Alkohol

31,7 pct. af de unge på Vesterbro oplyser, at de har drukket alkohol mindst én gang inden for den seneste måned. I 6. klasse er tallet 11,6 pct., i 7. og 8. klasse er det henholdsvis 30 og 33,6 pct., mens det i 9. klasse er 60,5 pct. Der er således et relativt stort spring mellem 6. og 7. klasse og igen mellem 8. og 9. klasse. Det tyder på, at det er på disse klassetrin, at alkohol bliver en del af mange af de unges liv. Fordelingen fremgår af figur 27.

Figur 27: Hvor mange dage inden for de seneste 30 dage har du drukket alkohol? Fordelt på klassetrin***.

I følgende interviewuddrager fortæller nogle unge fra 9. klasse om, hvornår de begyndte at drikke øl.

Interviewer: Hvornår begynder man at drikke øl?

Mikkel: 8. klasse

Yousef: Når man er på deres alder [peger på tre drenge fra 7. klasse]

Karl: Det behøver man ikke, det er meget forskelligt.

Interviewer: Okay, hvornår begyndte I at drikke øl?

Yousef: Halvvejs gennem 7.

Silke: 8.

Karl: Slut 7. klasse.

Tobias: Starten af 8.

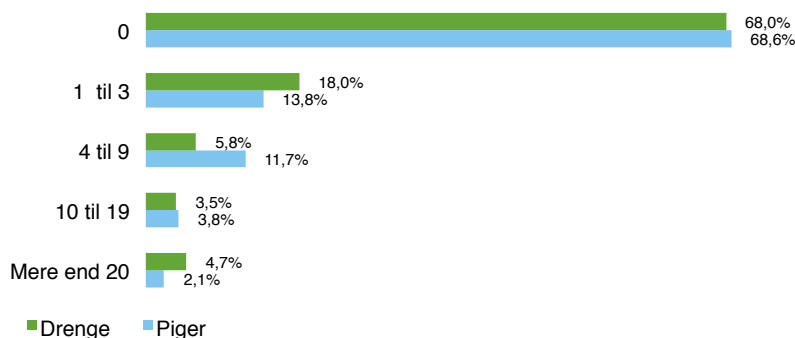
Interviewer: Og er det meget typisk, tror I?

Tobias: Det ved jeg ikke. Jeg begyndte fordi de fleste af mine venner.

Yousef: Ja det ville jeg mene.

De unge i interviewet taler om, hvornår de begyndte at drikke øl. De er nogenlunde enige om, at det for dem startede et sted mellem 7. og 8. klasse. Til sidst i sekvensen fortæller Tobias, at han startede, fordi hans venner startede. Det tyder på, at det at drikke alkohol er en social aktivitet for i hvert fald disse unge, og at det at drikke spredte sig i en vennegruppe eller en klasse, når den eller de først begynder at finde interesse for det.

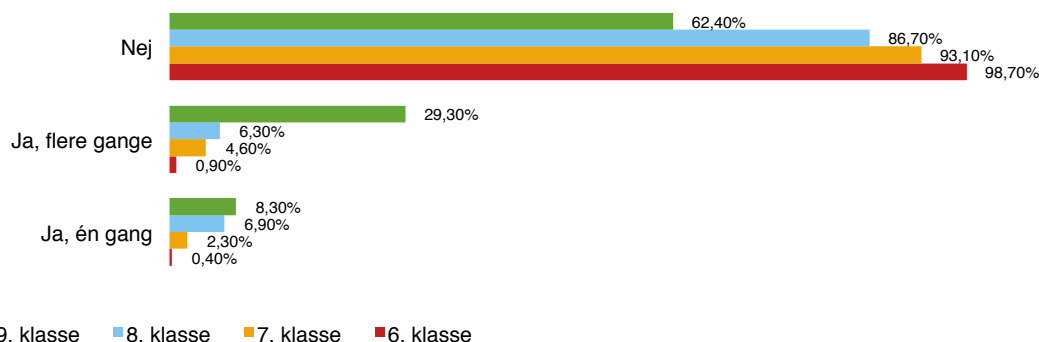
På landsplan viser førnævnte undersøgelse fra VIVE, at flere drenge end piger oplyser, at de drikker alkohol hver uge (Ottosen, 2018). Da vi ikke har spurgt på samme måde, er tallene ikke direkte sammenlignelige, men ser vi på, hvor mange unge, der har drukket mindst én gang den seneste måned, ser vi ingen signifikante forskelle mellem kønnene. Der er til gengæld forskel på, hvor mange dage ud af de seneste 30 henholdsvis piger og drenge oplyser, at de har drukket. Flere drenge end piger oplyser, at de har drukket 1-3 dage i løbet af de seneste 30, flere piger oplyser til gengæld, at de har drukket 4-9 dage af de seneste 30, mens flere drenge end piger svarer, at de har drukket mere end 20 af de seneste 30 dage. Billedet er således lidt mudret og svært at konkludere noget entydigt ud fra, men besvarelsenerne tyder på, at der ikke er de store forskelle mellem kønnene, når vi ser på, hvor store andele, der en gang i mellem drikker alkohol. Vi kan dog samtidig se, at den gruppe af unge, der oplyser, at de drikker meget ofte, og som der er god grund til at være opmærksom på, primært består af drenge (figur 28). Endelig kan vi se, at færre elever, der har forældre, som er født uden for Danmark, drikker alkohol end tilfældet er for dem, der har forældre, som er født i Danmark.

Figur 28: Hvor mange dage inden for de seneste 30 dage har du drukket alkohol? Fordelt på køn*.

Vi ser også store forskelle mellem klassetrinene på, hvor meget eleverne drikker. På 6. klassetrin har 1,3 pct. af de unge drukket mere end 5 genstande på en aften en eller flere gange den seneste måned, på 7. klassetrin har 6,9 pct. og på 8. og 9. klassetrin har hhv. 13,3 pct. og 37,6 pct. drukket mere end 5 genstande på en aften en eller flere gange den seneste måned. Der er således et stort spring mellem 8. og 9. klasse (figur 29).

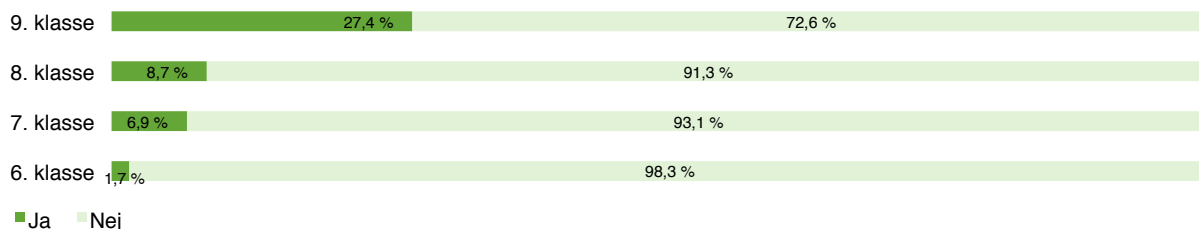
Der er ingen statistisk signifikante forskelle på, hvor ofte drenge og piger drikker mere end 5 genstande. Billedet er nogenlunde det samme, hvis vi kigger på VIVES tal for de 15årige. Selvom flere drenge end piger oplyser, at de drikker alkohol hver uge, er der kun i begrænset omfang forskel på, hvor ofte piger og drenge er berusede (Ottosen m.fl., 2018).

Figur 29: Har du inden for de seneste 30 dage, drukket mere end 5 genstande på en dag/aften? Fordelt på klasse?***

Hash

10,3 pct. af de unge i undersøgelsen oplyser, at de har prøvet at ryge hash. 6,4 pct. har røget hash inden for den seneste måned og 3,4 pct. har gjort det mere end fire gange den seneste måned. Der er ingen signifikante forskelle mellem de to køn. Det er der til gengæld mellem klassetrinene. Særligt fra 8. til 9. klasse, ser vi et stort spring fra 8,7 pct. i 8. klasse til 27,4 pct. i 9. klasse (figur 30).

Figur 30: Har du prøvet at ryge hash, pot eller skunk? Fordelt på klassetrin***. Procent

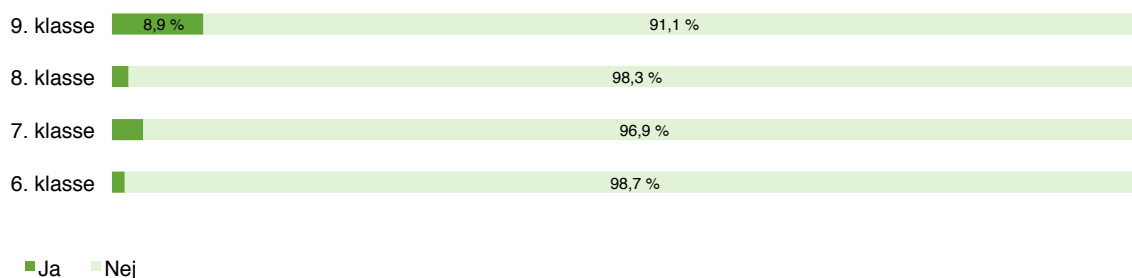
Sammenlignet med resten af landet er andelen af unge i 9. klasse på Vesterbro, der har prøvet at ryge hash, høj. En undersøgelse fra VIVE viser således, at kun 7 pct. af de 15-årige havde prøvet at ryge hash (Ottosen m.fl., 2018), mens en undersøgelse foretaget af Sundhedsstyrelsen peger på, at 12,4 pct. af de 15-16-årige i 2015 havde røget hash (Sundhedsstyrelsen, 2017). Tallene tyder altså på, at andelen af 15-årige på Vesterbro, der har røget hash, er noget højere end andelen af 15-årige, der har prøvet hash, i resten af landet. Resultatet stemmer godt overens med VIVEs tal, som viser, at hash er mere udbredt blandt unge i byer end blandt unge på landet. De viser endvidere, at hash er mere udbredt blandt børn af forældre med lange uddannelser (Ottosen m.fl. 2018), og dem er der en stor andel af i København (Københavns Kommune, 2018b).

Endelig kan vi se en forskel, som også findes i VIVEs undersøgelse, nemlig at færre unge, der vokser op i en kernefamilie har røget hash sammenlignet med unge, der vokser op i andre familiekonstellationer.

Lattergas

Inden for de seneste år er lattergas blevet et populært rusmiddel. Der findes endnu ikke mange tal på, hvor udbredt brugen af lattergas er, men ifølge tal fra den seneste ungeprofilundersøgelse fra 2017 har ca. 5 procent af de 12-18-årige prøvet lattergas (træk fra unge-profilundersøgelsen i Danmarks Radio, 2019). Andelen af unge i denne undersøgelse, som oplyser, at de har prøvet lattergas er lidt lavere, nemlig 3,5 pct. – men aldersgruppen er også lidt mere snæver end i ungeprofilundersøgelsen, hvor den som nævnt er 12-18 år. 1,7 pct. af de adspurgte unge i denne undersøgelse oplyser, at de har prøvet lattergas inden for den seneste måned og 0,9 pct. mere end fire gange den seneste måned.

Der er ingen forskel på sandsynligheden for at have prøvet det som dreng og pige. Det er der derimod mellem klassetrinene. Det største spring findes mellem 8. klasse, hvor 1,7 pct. har prøvet lattergas, og 9. klasse, hvor 8,9 pct. har prøvet (figur 31).

Figur 31: Har du prøvet at tage lattergas sammen med venner, til fest eller alene?

Opsamling

Selvom tallene for forbruget af rusmidler på landsplan ikke er fuldkommen sammenlignelige med tallene i nærværende undersøgelse, tyder det på, at forbruget af rusmidler blandt Vestebros unge på en lang række områder svarer til forbruget blandt unge i resten af Danmark. Den største forskel fra de tal, vi har fundet, der afdækker forbruget på landsplan, viser sig i andelen af unge, der har røget hash. Her ligger unge på Vesterbro betydeligt over landsgennemsnittet. Det kan hænge sammen med, at mange af de unge formentlig kommer fra hjem med højtuddannede forældre, dels at de er bosat i en by og i et område i byen, hvor hash er mere tilgængeligt, end det er mange andre steder.

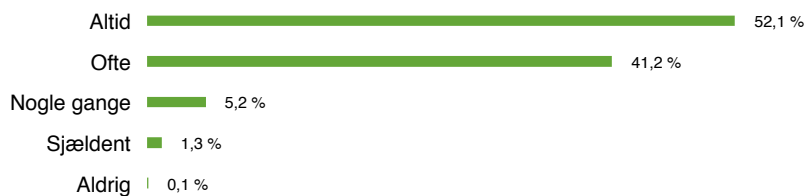
Det at afprøve rusmidler er ikke en unaturlig del af ungdomslivet. Der er derfor heller ikke nødvendigvis grund til bekymring, når tallene viser, at en betydelig andel af særligt de unge i 9. klasse har prøvet både cigaretter, snus, alkohol, hash og lattergas. Der kan derimod være grund til at forsøge at identificere de få, der svarer, at de har drukket alkohol over 20 gange eller røget hash over fem gange inden for de seneste 30 dage. Dem hvor forbruget ser ud til ikke bare at handle om at afprøve et rusmiddel i selskab med deres venner, men hvor forbruget har taget eller i risiko for at tage kontrollen over deres liv.

5. Trivsel

At vi trives som mennesker er afgørende for, hvordan vi oplever vores generelle livskvalitet. Når vi arbejder med at skabe bedre rammer for unges liv, er det derfor vigtigt at vide, hvordan det står til med trivslen blandt de unge, vi har med at gøre. Hvordan har de det generelt? I hvilken grad oplever de stress og ensomhed? Og hvordan opfatter de deres krop og vægt? Når vi kigger ud over Vesterbros grænser til resten af landet, er det billede, der tegner sig, ikke alt for opmuntrende. I følge rapporten *Danskernes Sundhed* fra 2017 har andelen af stressramte unge været stigende i særlig grad siden 2010. Det samme gør sig gældende for andelen af ensomme unge, hvilket ikke er overraskende, da stress og ensomhed ofte overlapper (Lasgaard m.fl. 2019). Udviklingen ses hos begge køn, men er dog langt mere tydelig hos piger. Forskellen mellem piger og drenge gør sig også gældende for forholdet til krop og vægt. Her viser undersøgelsen bag bogen *Ung i en præstationskultur*, at piger er betydeligt mindre tilfredse med deres krop end drenge, og at de i højere grad synes, at de vejer for meget (Østergaard & Juul, 2016). I dette kapitel ser vi på, hvordan det forholder sig for unge på Vesterbro.

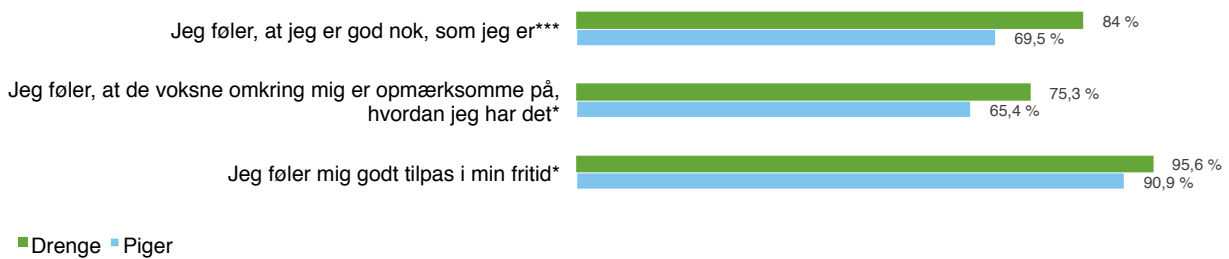
Den gode historie

Den gode historie er, at langt størstedelen af unge på Vesterbro generelt har det godt i deres fritid. 93,3 pct. svarer, at de altid eller ofte har det godt, 5,2 pct. svarer, at de nogle gange har det godt, og kun 1,3 pct. svarer, at de sjældent eller aldrig har det godt. Der er altså en lille gruppe, der oplever generel mistrivsel, mens den store gruppe trives (figur 32).

Figur 32: Hvordan har du det i din fritid uden for skolen? Svar: 'Jeg føler mig godt tilpas i min fritid'.

Ligesom de landsdækkende undersøgelser viser, er der imidlertid forskel på, i hvor høj grad drenge og piger på Vesterbro trives. I figur 33 har de unge svaret på, hvor ofte de oplever, at de er gode nok, som de er, hvor ofte de oplever, at de voksne omkring dem er opmærksomme på, hvordan de har det, og hvor ofte de føler sig godt tilpas i deres fritid. Figuren viser andelen af drenge og piger, der har svaret ofte eller altid til de tre spørgsmål. Det fremgår af figuren, at andelen er højere for drengene i alle spørgsmål. Den største forskel findes i svaret på, hvorvidt de føler sig gode nok, som de er. Her svarer knap 15 procentpoint flere drenge end piger ofte eller altid. Til spørgsmålet om, hvorvidt de føler, at de voksne er opmærksomme på, hvordan de har det, svarer knap 10 procentpoint flere drenge end piger ofte eller altid, mens forskellen i spørgsmålet om, hvorvidt de generelt føler sig godt tilpas i deres fritid er på lige under 5 procentpoint.

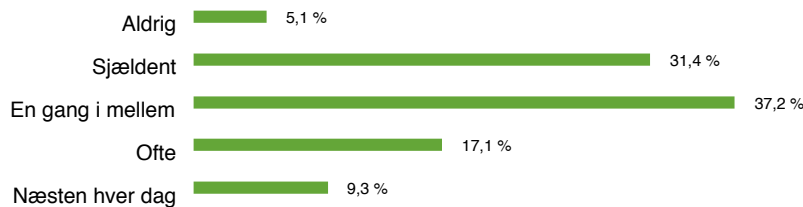

Figur 33: Hvordan har du det i din fritid uden for skolen? Svar: 'ofte' eller 'altid'.

Vi har også kigget på, om der er forskel på, hvordan man trives på de forskellige klassetrin. Har var den eneste signifikante forskel, at de unge på 6. klassetrin i højere grad end de unge på de øvrige klassetrin føler, at de voksne er opmærksomme på, hvordan de har det. Det kan skyldes, at de unge i 6. klasse generelt er på flere arenaer, hvor der er voksne. De kommer i højere grad i fritids-/ungdomsklub (se kap. 1) og går i højere grad til fritidsaktiviteter (se kap. 2). Måske er netop de voksne, de møder her, opmærksomme på, at unge på mellemtrinnet er i risikozonen for mistrivsel. En anden forklaring på, at unge på 6. klassetrin mærker de voksnes opmærksomhed mere, kan være, at voksne oplever deres voksenrolle som mere legitim overfor dem, der går i 6. klasse, end de gør overfor unge på de højere klassetrin, og at de derfor har nemmere ved at involvere sig og spørge ind til deres liv.

Stress

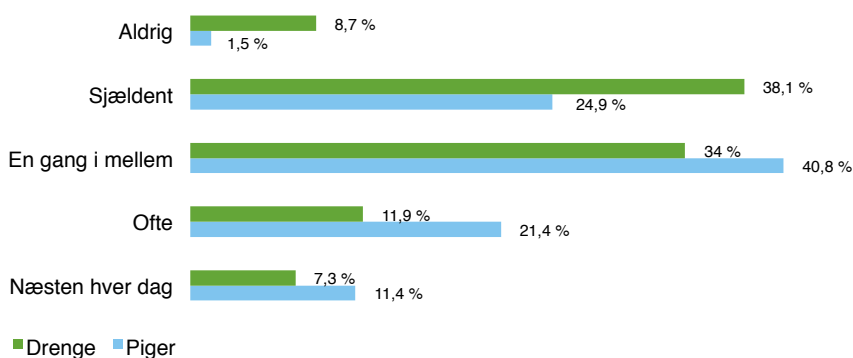
Selvom langt størstedelen af de unge på Vesterbro svarer, at de generelt oplever at trives, er oplevelsen af stress velkendt for en stor del af de adspurgte unge på Vesterbro. Næsten én ud af 10 føler sig stressede hver dag, 17,1 pct. føler sig ofte stressede og 37,1 pct. føler sig stressede en gang i mellem (tabel 34).

Figur 34: Hvor ofte føler du dig stresset?

Når vi sammenligner med tal fra unge i samme aldersgruppe i Danmark generelt, viser der sig ikke at være den store forskel. Her svarer 9,2 pct., at de er stressede næsten hver dag, 16,8 pct. svarer, at de ofte er stressede, mens 37,2 pct. oplyser, at de en gang i mellem er stressede (Juul og Østergaard 2016).

Når vi sammenligner drenge og piger på Vesterbro, viser der sig at være stor forskel. Som det fremgår af figur 35 føler flere piger end drenge sig stressede.

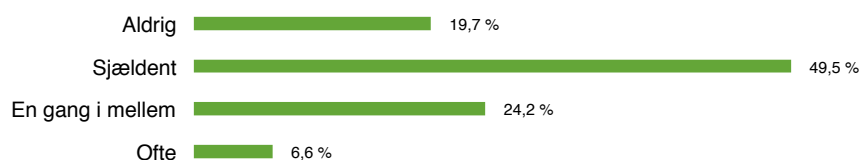
Figur 35: Hvor ofte føler du dig stresset? Fordelt på køn***.

Selvom forskellen er betragtelig, er den mindre, end den er på landsplan, når man sammenligner med tal for unge i 7.-9. klasse fra 2016. Her følte 14,3 pct. af pigerne sig stressede næsten hver dag, mens det kun gjorde sig gældende for 4,3 pct. af drengene. Omvendt svarede 18,1 pct. af drengene, at de aldrig følte sig stressede, mens det samme gjorde sig gældende for 4,1 pct. af pigerne (Østergaard og Juul 2016). Noget tyder altså på, at drenge på Vesterbro i højere grad er stressede sammenlignet med drenge i resten af landet, mens det omvendte gør sig gældende for pigerne.

Når vi kigger på, hvor mange der føler sig stressede på de forskellige klassetrin, viser det sig, at 7. klasserne og 9. klasserne i højere grad føler sig stressede end 6. og 8. klasserne. Hvad det skyldes kan være svært at sige. En forklaring kan være, at overgangen fra mellemtrin til udskoling, som symboliserer overgangen fra 'betweenager' til teenager, udgør en stressfaktor for de unge i 7. klasse, mens det at nærme sig afgangseksamen formentlig er stressende for mange i 9. klasse.

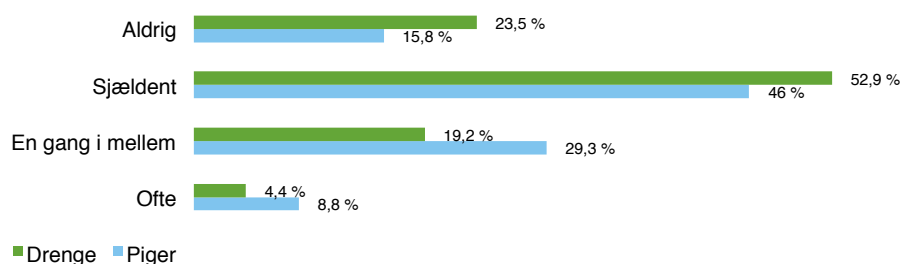
Ensomhed

Af figur 36 fremgår det, hvor mange unge på Vesterbro, der oplever ensomhed. Tabellen viser, at 6,6 pct. oplever det ofte, mens det er knap én ud af fire, der oplever det en gang i mellem.

Figur 36: Hvor ofte føler du dig ensom? I dette spørgsmål har vi benyttet tre-spørgsmålsversionen af UCLA Loneliness Scale, som er det mest anvendte og anerkendte instrument til måling af ensomhed (Lasgaard og Friis 2015). I tre-spørgsmålsversionen lægges svarene på følgende tre spørgsmål sammen: 'Hvor ofte føler du, at du savner nogen at være sammen med?'; 'Hvor ofte føler du dig udenfor?'; 'Hvor ofte savner du nogen at være tæt knyttet til?'.

Ligesom med stress adskiller fordelingen sig ikke meget fra fordelingen blandt unge på landsplan. Her svarer 7 pct., at de ofte føler sig ensomme, 25,4 pct. svarer en gang i mellem, mens 67,8 pct. (69,2 pct. i figur 37) svarer sjældent eller aldrig (Østergaard & Juul 2016). Ligesom med stress ser ensomhed ud til at være mere udbredt blandt piger end blandt drenge. Det viser tabel 37.

Figur 37: Hvor ofte føler du dig ensom? Fordelt på køn***

I kategorien 'ofte' er fordelingen mellem drenge og piger mere eller mindre tilsvarende fordelingen på landsplan. Her svarer 8,8 pct. af pigerne, at de er ensomme ofte, mens det samme gælder for 4 pct. af drengene. Den generelle forskel mellem de to køn er dog større på landsplan end på Vesterbro. Ligesom med stress skyldes det, at piger på Vesterbro i mindre grad oplever ensomhed end tilfældet er for piger på landsplan, mens det omvendte gør sig gældende for drenge. På landsplan svarer 32,4 pct. af pigerne 'en gang i mellem' til spørgsmålet om, hvor ofte de føler sig ensomme, mens det samme gør sig gældende for 16,4 pct. af drengene. Der er ingen forskel på klassetrin på Vesterbro, når vi ser på ensomhed.

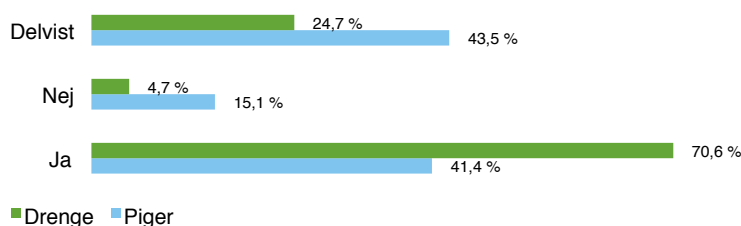
Kropstilfredshed

Trivsel handler også om selvbillede og forhold til egen krop og udtryk. Derfor er det også interessant at spørge til, hvor tilfredse unge på Vesterbro er med deres krop, og hvordan de har det med deres vægt. Til spørgsmålet om tilfredshed svarer 56,2, at de er tilfredse, 9,8 pct. svarer, at de er utilfredse, mens 34 pct. svarer, at de er delvist tilfredse med deres krop. Til sammenligning svarede 40,3 pct. af de unge i 7.-9. klasse i 2016, at de var tilfredse, 20 pct. at de var utilfredse, og 39,7 pct., at de var delvist tilfredse med deres krop. Der ser altså ud til at være en større kropstilfredshed blandt unge på Vesterbro, når man sammenligner med resten af landet. Man skal dog have for øje, at man i den landsdækkende undersøgelse kun har spurgt unge mellem 7. og 9. klasse og ikke inkluderet 6. årgang, som i denne undersøgelse er overrepræsenteret. Det kan have betydning for den forskel, vi ser, da utilfredshed med egen krop generelt er stigende med højere alder. Desuden kan noget af forskellen skyldes, at kropsidealet er blødet en anelse op inden for de seneste tre år, og at der er kommet større opmærksomhed på digital dannelse i uddannelsessystemet, således at unge ikke i samme grad påvirkes af de kroppe, de ser på sociale medier (se fx Gøttsche, 2019).

Til spørgsmålet om vægt svarer 8,2 pct. af de unge på Vesterbro, at de føler, de vejer for lidt, 60,3 pct. føler, at de vejer tilpas, og 15,7 pct. føler, at de vejer for meget. Også i dette spørgsmål ser de unge på Vesterbro ud til at have en mere positiv opfattelse af deres krop end unge i resten af landet.

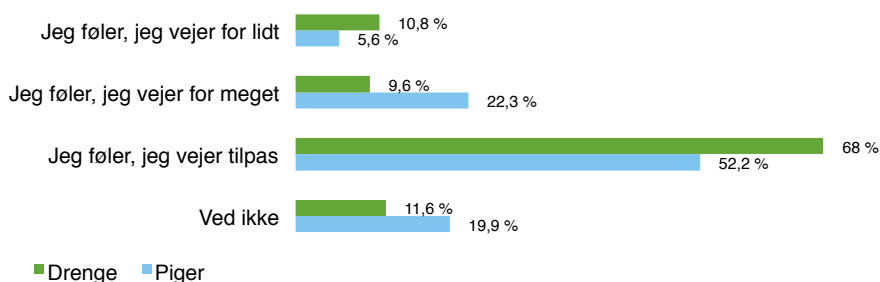
Når man kigger på forskellen på drenge og piger, viser det sig som på landsplan, at drenge er mere tilfredse med deres krop end piger. Én ud af seks piger svarer, at de er utilfredse med deres krop, hvilket er over tre gange så mange som andelen af drenge (tabel 38).

Figur 38: Er du tilfreds med din krop? Fordelt på køn***

Drengene og pigerne svarer også forskelligt på spørgsmålet om, hvordan de har det med deres krop. Figur 39 herunder viser, at knap dobbelt så stor en andel af drengene mener, at de vejer for lidt, mens andelen af piger, der mener, at de vejer for meget, er dobbelt så stor, som andelen af drenge. Fordelingen kan skyldes, at drenge i 6.-9. begynder at sammenligne deres kroppe med de muskuløse mænd, de ser i fitnesscenteret og på de sociale medier, mens de kroppe, piger i samme aldersgruppe eksponeres for og vurderer sig selv på baggrund af, i højere grad repræsenterer det slanke kropsideal.

Figur 39: Hvordan har du det med din vægt? Fordelt på køn***. Procent

Når vi kigger på, hvordan de unge på forskellige klassetrin opfatter deres vægt, viser der sig også at være en forskel. Denne forskel gør sig dog kun gældende for drengene. Andelen af piger, der er tilfredse med deres krop, er altså mere eller mindre den samme på tværs af klassetrinnene. Hos drengene ser der imidlertid ud til at være en tendens til, at man i 6. og 7. klasse synes man vejer for meget sammenlignet med 8. og 9. klasserne, mens der i 7., 8. og 9. klasse ser ud til at være en tendens til, at man synes man vejer for lidt sammenlignet med 6. klasserne.

Opsamling

Historien om de unges trivsel på Vesterbro er overordnet set en positiv historie. Langt størstedelen af unge på Vesterbro har det nemlig godt i deres fritid.

Vi ser imidlertid også en gruppe af unge – flere piger end drenge – der ikke trives i så høj grad, som flertallet. Næsten 10 pct. af pigerne og 5 pct. af drengene på tværs af klassetrin svarer, at de kun en gang i mellem, sjældent eller aldrig føler sig godt tilpas i deres fritid. Ca. 30 pct. af pigerne og 15 pct. af drengene føler sig kun en gang i mellem, sjældent eller aldrig gode nok som de er, og ca. 35 pct. af pigerne og 25 pct. af drengene føler kun en gang i mellem, sjældent eller aldrig, at der er voksne, som er opmærksomme på dem.

Kigger vi overordnet på de trivselsparametre, vi har sat op i undersøgelsen, ser vi en større andel piger end drenge, der ikke eller kun nogle gange trives. Flere piger end drenge oplever ofte at være

stressede og flere piger end drenge føler sig ensomme. Selvom den samlede andel af unge på Vesterbro, der føler sig stressede og ensomme, svarer til landsgennemsnittet, er forskellene mellem de to køn imidlertid ikke så store, som vi ser på landsplan (Østergaard og Juul, 2016).

Når det kommer til kropstilfredshed, er der igen forskel på drenge og piger. Flere piger end drenge vurderer deres krop kritisk. På den positive side er flere af de adspurgte unge på Vesterbro tilfredse med deres krop, end tilfældet var i en landsdækkende undersøgelse fra 2016, der dog ikke inkluderede elever fra 6. klasse (Østergaard og Juul, 2016). Om det betyder, at der er en større kropstilfredshed blandt unge på Vesterbro end i resten af landet, kan vi ikke konkludere entydigt på baggrund af denne undersøgelse. Dét, at 6. årgang er inkluderet i denne og ikke den anden undersøgelse, kan have betydning, men det kan også være tegn på en opblødning i kropsidealer, hvor lidt flere 'uperfekte' kroppe fx optræder på sociale medier (se fx Gøtttsche 2019).

Konklusion

Mere end 9 ud af 10 unge på Vesterbro føler sig godt tilpas i deres fritid, og 8 ud af 10 nyder deres bydel så meget, at de vælger at bruge størstedelen af deres fritid dér. Fritidslivet på Vesterbro lader til at være godt, og det tilbyder en lang række af muligheder for aktiviteter og samvær, som de unge benytter flittigt. Når de ikke spiller bold på De Røde Baner, er hjemme hos hinanden eller går i biografen, bruger de tiden til fodbold eller dans, eller på samvær med vennerne og de voksne i byens klubtilbud. Desuden ser Skydebanehaven, Enghave Plads og Søndermarken ud til at være populære blandt de unge. Når vi snakker med de unge, giver de udtryk for, at de sætter stor pris på at bo på Vesterbro: *'man har jo næsten alt herinde'*, siger en af de piger, vi interviewede. Men selvom der ifølge de unge er mange dejlige steder på Vesterbro, og selvom bydelen har meget at byde på, giver nogle af de unge udtryk for, at de savner nogle "lommer" i byen, som er deres. Steder hvor de kan få lov at høre musik og hygge sig med deres venner, og hvor alt ikke er så dyrt og "business", som en anden pige siger.

De unges oplevelse af at mangle steder i byen, der er deres, ser klubtilbuddene ud til at imødekomme. I hvert fald for en del af de unge. 62,9 pct. kommer i en fritids- eller ungdomsklub mindst et par gange om måneden, og 41 pct. mindst et par gange om ugen. Selvom flere af de unge giver udtryk for, at klubtilbuddene netop opfylder deres behov for at have et sted, der er deres, lader tiltrækningskræften til at være størst blandt de mindste. Særligt pigerne i undersøgelsen vælger klubtilbuddene fra, når de går fra mellemtrin til udskoling. Det er der ikke i sig selv noget i vejen med, og man kan argumentere for, at det jo er helt naturligt, at unge på 14-15 år får lyst til at være sammen i nye rammer og på nye måder. Undersøgelsen viser også bare, at ringe trivsel er mest udbredt blandt pigerne, og vi kan bl.a. se, at ca. 35 pct. af pigerne (mod 15 pct. af drengene) kun en gang i mellem, sjældent eller aldrig oplever, at der er voksne, som er opmærksomme på, hvordan de har det. I det lys har klubberne potentiale til at spille en vigtig pædagogisk rolle – ikke mindst i de ældste pigers liv.

Selvom faciliteterne på idrætsområdet ikke er i top i København, er flertallet af de adspurgte unge aktive i det organiserede fritidsliv. Knap 3 ud af 4 unge går til noget, og det gælder, modsat hvad mange andre undersøgelser viser, både drenge og piger med undtagelse af de etniske minoritetspiger, som også på Vesterbro er underrepræsenterede i det organiserede fritids- og foreningsliv. Ligesom klubtilbuddene har også foreningerne størst held med at tiltrække de yngste. For mange af dem, der ikke går til noget handler det om, at de ikke har lyst til at være bundet af en fast ugentlig aktivitet, og om at der i deres optik ikke er et godt nok tilbud. Der er dog en relativt stor del af dem, der ikke går til noget, som svarer, at der er ting, de gerne vil gå til, som de bare ikke går til endnu. Der er altså et potentiale for at aktivere endnu flere i foreningslivet på Vesterbro. Måske kunne flere fritidstilbud gå sammen om nogle mere fleksible formater.

En anden grund til, at flere af de ældste unge vælger fritidsaktiviteterne fra, kan være, at flere ting begynder at konkurrere om de unges tid i takt med, at de bliver ældre. Det gælder blandt andet fritidsjob, som – selvom andelen af unge med job er lavere end i resten af landet – begynder at blive aktuelt for en del af de unge på de højeste klassetrin. Fritidsjobbene er blandt andet begrundet i et ønske om at lære noget og om at få noget på CVet, men for de fleste er lønnen den primære grund. Ungdomslivet koster penge, og noget af det fritidsjobbene er med til at betale er udover tøj og snacks, øl, cigaretter osv.

Selvom rusmidler optager en plads på de unges budget, ser de unge Vesterbroborgere ikke ud til at have et forbrug, der adskille sig nævneværdigt fra landsgennemsnittet. Den eneste undtagelse er, at langt flere af de adspurgte unge har prøvet at ryge hash end i resten af landet. Det er som sådan

ikke nogen stor overraskelse, da også andre undersøgelser har vist, at hash er mere udbredt blandt unge med højtuddannede forældre og blandt unge i storbyerne. Ligesom dét, at unge i nogen grad udskifter fritidsklubber og foreningsliv med ture i Søndermarken og på Fisketorvet, ikke i sig selv er et problem, er dét, at de unge afprøver rusmidler, heller ikke nødvendigvis problematisk. For langt de fleste er alkohol en social ting, der er med til at markere starten på ungdomslivet. Der er derfor heller ikke nødvendigvis grund til bekymring, når tallene viser, at en betydelig andel af særligt 9. klasserne har prøvet både cigaretter, snus, alkohol, hash og lattergas. Der kan derimod være grund til at være opmærksom på de få, hvis forbrug af rusmidler ser ud til at være stort.

Litteratur

- Benn, Christina Lissa, Haugegaard, Simon, Lindeskov, Ditte Marie & Østergaard, Søren. 2018. *Gutter vi skal altså holde sammen, ellers bliver vi nakket. Perspektiver på tweens, trivsel og fællesskaber*. Frederiksberg: Ungdomsanalyse.nu
- Bruselius-Jensen, Maria og Niels Ulrik Sørensen. 2017. *Unge fællesskaber: mellem selvfølghed og vedligeholdelse*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.
- Danmarks Evalueringsinstitut. 2018. *Børns og unges brug af fritids- og klubtilbud*. Eva - Danmarks Evalueringsinstitut.
- Danmarks Radio (2019, 31. juli). Bredt flertal i folketinget vil tage lattergassen fra de unge. Danmarks Radio. Lokaliseret 10. oktober 2019: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/bredt-politisk-flertal-vil-tage-lattergassen-fra-ung>
- Danmarks statistik. 2019. "Relativt få teenagere i storbykommunerne". Hentet 10. oktober 2019. (<https://www.dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=29189>)
- Danmarks Statistik. 2018. "Beskæftigelsen blandt børn og unge under 18 år stiger efter flere års fald". Hentet 10. oktober 2019 (<https://www.dst.dk/da/Statistik/bagtal/2018/2018-09-10-Flere-unge-i-beskaeftigelse>).
- Gøttsche, Nikola. 2019. "Beklager, Instagram, men de unge gider ikke flere billeder af pæne avocado-madder. 'Der er ved at opstå en modbevægelse'". *Zetland*.
- Ibsen, Bjarne, Klaus Levinsen, Syddansk Universitet, Institut for Idræt og Biomekanik, og Sundhed og Civilsamfund Center for Forskning i Idræt. 2016. *Unge, foreninger og demokrati*. Odense: Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet.
- Jensen, R. W. (2016, 15. marts). Skærmen æder sig ind på unges fritid. *Berlingske*. Lokaliseret 10. oktober 2019 på: <https://www.berlingske.dk/samfund/skaermen-aeder-sig-ind-paa-unges-fritid>
- Järvinen, Margaretha. 2018. *UNGE, ALKOHOL OG STOFFER ET - 10-ÅRIGT FORLØBSSTUDIE*. Sociologisk Institut.
- Kirkegaard, Kasper Lund. 2018. *State of the city - Hvordan udvikler vi idrætten i hovedstaden*. (https://www.dgi.dk/media/26050/stateofthecity2018_v2_-23mb.pdf)
- Københavns Kommune. 2018a. *Befolkningsprognosen 2018*.
- Københavns Kommune. 2018b. *Status på København. Nøgletal for København*. Hentet 10. oktober. (https://www.kk.dk/sites/default/files/status_paa_kbh_2018_aug.pdf)
- Kultur og fritidsforvaltningen, Københavns Kommune (2018). *Kultur- og Fritidskompas. Udvikling af kultur- og idrætsfaciliteter i Københavns Kommune. Udkast*. Hentet 10. oktober 2019. (<https://www.kk.dk/sites/default/files/edoc/9a129ec1-1771-4742-83b5-722b303359c8/32a2c72e-68ef-4c4e-9793-bd84825df069/Attachments/20427788-27389371-1.PDF>)

- Lasgaard, Mathias, Julie Christiansen, Karina Friis, Mary Fonden, og DEFACTUM. 2019. *Ensomhed blandt unge*. Aarhus: DEFACTUM.
- Lasgaard, Mathias og Karina Friis. 2015. *Ensomhed i befolkningen - forekomst og metodiske overvejelser*.
- Malchow-Møller, Nikolaj og Allan H. Würtz. 2011. *Indblik i statistik - for samfundsvidenskab*. Kbh.: Akademica.
- Mogensen, Christian. 2019, 6. februar. Fortnite - Skidt eller kanel. *Center for Digital Pædagogik*. Lokaliseret 10. oktober 2019. <https://cfdp.dk/blog/gaming/fortnite-skidt-og-kanel/>
- Ottosen, Mai Heide, Asger Graa Andreasen, Karen Margrethe Dahl, Anne-Dorte Hestbæk, og Signe Boe Rayce. 2018. *Børn og unge i Danmark: velfærd og trivsel 2018*. Kbh.: VIVE.
- Pilgaard, Maja og Steffen Rask. 2016. *Danskernes motions- og sportsvaner 2016*. Idrættens Analyseinstitut.
- Poulsen, Sofie Havn og Agnethe Overgaard. 2013. *Fritidsjob for fremtiden – En undersøgelse af effekten af tidlige erhvervs erfaringer på uddannelse, beskæftigelse og kriminalitet blandt unge*. Foreningen Nydansker.
- Rambøll. 2009. *FRA FRITID TIL JOB. Analyse af betydningen af fritidsjob for indvandrere og efterkommeres beskæftigelses- og uddannelsessituation - PDF*.
- Skytt, Louise Ørum. 2017. Forældresamarbejde og digitale fællesskaber. I Per Straarup Søndergaard (red.) *Unge digitale dannelse. En antologi*. Århus: Straarup og co. i samarbejde med Medierådet for børn og unge
- Sundhedsstyrelsen. 2017. *Narkotikasituationen i Danmark 2017 – Nationale data*.
- Tassy, Agnes, Claus W. Andersen, Henrik Huusom, Monika Bille Nielsen, Pétur Sólunes Jónsson, Simon Thun, Søren Østerball, og Ditte Trier Jakobsen. 2018. *Kultur 2018*. Danmarks Statistik.
- Tolstrup, Alexander, June Risum Scheibel, Anne Hansen, og Dansk Ungdoms Fællesråd. 2014. *Foreninger for fremtiden: forskere og foreningsaktive om ungdomsorganisationernes betydning for unges liv og det danske samfund*. DUF.
- Østergaard, Søren og Kirsten Grube Juul. 2016. *Ung i en præstationskultur: jagten på kontrol, tryghed og frikvarter*. Ungdomsanalyse.nu.